

آبان ماه ۲۵۳۹ شاهنشاهی
۱۶ ذیحجه ۱۳۹۷ هجری
۳۰ اکتبر ۱۹۷۷ میلادی

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت‌مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی روز یکشنبه (۸) آبان‌ماه ۲۵۳۹ شاهنشاهی

فهرست مطالب :

- ۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .
- ۲ - بیانات قبل از دستور آقایان: تقی‌زاده منطری - دکتر سوادکوهی - دکتر عادل - سالارچاف - دکتر ستاری .
- ۳ - تقدیم دولاچه بوسیله تیمسار سبهد کاتوزیان معاون وزارت جنگ .
- (۱) لایحه اصلاح بند الف ماده ۲ قانون تأسیس صندوق پس‌انداز ثابت افسران و همافران و درجه‌داران کادر ثابت ارتش شاهنشاهی .
- (۲) لایحه استقرار پایگاه نیروی دریایی شاهنشاهی در چاه‌بهار .
- ۴ - تقدیم لایحه موافقت‌نامه همکاری بین وزارت کشور شاهنشاهی ایران و وزارت کشور جمهوری عراق، بوسیله آقای نگهبان معاون وزارت کشور .
- ۵ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون امور خارجه راجع به اجازه عضویت سازمان زمین‌شناسی کشور در کمیته جهانی تهیه نقشه زمین‌شناسی جهان واتحادیه
- بین المللی علوم زمین‌شناسی و ارسال به مجلس سنا .
- ۶ - طرح گزارش شور اول کمیسیون امور اقتصادی و دارائی راجع به فروش سهام بانک‌های تخصصی به مردم .
- ۷ - طرح گزارش شور اول کمیسیون امور اقتصادی و دارائی راجع به افزایش سهمیه ایران در صندوق بین المللی پول .
- ۸ - تقدیم لایحه موافقت‌نامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری عراق بوسیله آقای منوچهر ظلی معاون وزارت امور خارجه .
- ۹ - طرح گزارش شور اول کمیسیون امور اقتصادی و دارائی راجع به حفظ مدیریت شرکت‌های دولتی مشمول قانون گسترش مالکیت واحدهای تولیدی .
- ۱۰ - تقدیم سؤال بوسیله آقای نوزر صادقی از وزارت راه و ترابری .
- ۱۱ - بیانات بعد از دستور آقای دکتر درودی .
- ۱۲ - ختم جلسه .

جلسه ساعت ۹ صبح بریاست آقای عبدالله ریاضی تشکیل شد

- ۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل
- رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود .
- (بشرح زیر خوانده شد)
- آقایان : اسفندیاری - الداغی - امیر عشایری - ایلخانی - باقری - بسیج خلخالی - بهره‌مند - پرذلی - دکتر تجدد - جوکار - حیدری - دکتر خطیبی - خسروی دارائی - دانشمند - دولتی - راشدی - سرتک دره‌شوری - کریم بخش سعیدی - شادلو - عبداللطیف شیخ الاسلامی - رحیم شیخ الاسلامی - دکتر شهبروانی - صبوری یزدی - صدیق‌زاده - صفری پور - طعیانی

دکتر فرزان امیری - قریبی - کبیری - دکتر کیان -
 سهرزاد - سیولتاری - نصیری زاده - نظمی - نواب صفوی
 وزیر - باستانی - بزدی
 بانوان : برومند - زاهدی - صنیع
۲ - بیانات قبل از دستور آقایان : نقی زاده منظری -
دکتر سواد کوهی - دکتر عادل - سالار جاف - دکتر
ستاری .

رئیس - بحق های قبل از دستور را شروع میکنیم آقای
 نقی زاده منظری تشریح میاورید .

نقی زاده منظری - جناب آقای رئیس همکاران محترم
 خوشوقت که امروز فرضی دست داد که در ساعت مقدس
 مجلس شورای ملی مطالبی را باستحضار برسانم - قبل از
 هر چیز خجسته زادروز رهبر بزرگ ملت شاهنشاه آریامهر و زاد
 روز والا حضرت همایون ولیعهد را بنام نماینده ملت ایران
 به پیشگاه مبارکشان و عموم نمایندگان محترم و همچنین
 فرد فرد ملت ایران تبریک و تهنیت بگویم (احسنت)
 بسیار بجاست اگر متذکر شوم که در دوران سلطنت بر
 افتخار همین رهبر است که با تشکیل حزب رستاخیز ملت
 ایران نوعی احساس زلفت و همستگی بمعنای واقعی
 کلمه در جامعه ما و بین مردم ما شکل گرفته که در هیچ
 زمانی نظیر نداشته است. زنان و مردان کشور ما در همه جا
 چه در بنه گسترده کشور ما و چه در خارج از مرزهای
 مملکت ما با عالیترین مظاهر انسانی، شهادت و دلیری
 در راه استقلال وطن، آبادانی و پیشرفت این مرز و بوم
 تلاش می کنند.

بجاست اگر بگویم شاهنشاه مظهر آرزوهای تمامی ملت
 ما است (صحیح است) اوست که در فکر ایرانی امید برانگیخته
 و در کالبد جامعه ما که روزی مؤتول و ناتوان بوده
 نیروئی تازه دیده و به ملتش وفاداری، فداکاری و سخت
 کوشی القاء نموده است اوست که هرگونه سازشی را در
 راه استقلال میهنش مردود شناخته و ملت ما نیز چنین
 آموخته است. اوست که همه نیازها و تمنیات جامعه و مردم
 ما جواب مناسب داده و از قشرهای متفرق جامعه ما
 نیروئی عظیم با ذخایر فراوان پدید آورده است.

اولیائی بزرگی است که مسائل جهان امروز را با
 چشم یک ایرانی اصیل بینگردد و همه چیز برایش تنها در
 عظمت انسانها خاصه انسان ایرانی جلوه مطلوب دارد.
 (صحیح است)

بحق سراسر کشور پهناور ما را بهتر از همه میشناسد
 و از کمترین ارتعاش محیط ما بدرستی آگاهی دارد و در

لحظه های معین و مناسب باطمینان کامل بدرستی آنچه که می
 اندیشد اقدام می نماید .
 همین دلیل است که عنصر ایرانی او را بدرستی و
 بحق درک میکند، او را می ستاید و او را بصورت رهبر
 شایسته ای که می تواند در سرنوشت ملتش اثر جاویدان
 داشته باشد بدرستی پذیرفته است. (صحیح است)

بدرستی راغبانها و رهبرهای اوست که بحق
 اعتقادات ما را تسخیر کرده و ما را قدم به قدم بدینا
 به پیش می برد. اقدامات منطقی و صحیحش همواره برای
 ملت ما محسوس و بواقع با درک عمومی برآمده نامازگار
 است. همه اینهاست که پیوند مستقیم مردم ما را بانظام
 کشور ما ابدی میسازد. پیوندی که سازنده تاریخ درخشان
 ما و فراداهای بس روشن تر ماست. پیوندی که تضمین
 کننده همه ویژگیهای ملی ما، حاکمیت ملی و همستگی
 ملی ما است. تهنیت و درود همه ما بر رهبر افتخار آفرین ما.
 (صحیح است) موضوع دیگری که لازم میدانم یادآوری
 کنم افتتاح دانشگاه کیلان است که بواقع حاصل تا کیدات
 و توجهات خاص رهبر ما و عنایات شهنشاهی گرامی ما است
 که با بی گیری قابل تحسین همه نمایندگان مردم کیلان
 در ششم مهر واقعیت یافت. گویانکه هنوز تا داشتن
 دانشگاهی که زهر ملت بارها بدان اشاره فرمودند راهی
 طولانی در پیش هست و هنوز برای دست یابی بدانگاه
 در حد دانشگاههای معتبر کشور تلاش بسیار باید کرد
 لیکن امیدوارم که از هم اکنون برای تحقق کامل خواست
 بحق مردم کیلان در داشتن دانشگاهی در بالاترین سطح
 علمی اقدامات ارزنده تری از طرف دولت در این زمینه
 انجام گیرد تا در استان کیلان دانشگاهی پیشرفته در حد
 مردم مستعد، بپوشند و پرتلاش آن بوجود آید .

موضوع دیگر - مشکل بزرگی است که برای عده
 کثیری از کشاورزان منطقه شمال از چند سال قبل بوجود
 آمده و بتأسفانه امسال آثار نامطلوبش بوضوح آشکار گردیده
 است این مشکل وجودات کرم سابقه خوار برنج است که
 به مهمترین محصول کشاورزی کیلان صدمه قابل
 ملاحظه ای وارد ساخته است.

قبول کنیم که حرفهای زارغ ساده دل کیلانی که با
 کمال صداقت و صراحت اگر گرفتاریهایش در این زمینه
 سخن گفته یک واقعیت است. حقیقت اینست که در بسیاری
 از مناطق کیلان خاصه در دویخش بزرگ شهرستان رشت
 یعنی بخش کوچصفهان و اش تشاء بعضی از شالیکاران
 متجاوز از ۷۰٪ از محصول برنجشان از زمین رفته است.
 با توجه باینکه بسیاری از خانواده های روستایی کیلان با

عائله جدا قلی پنج نفری و در زمینهایی که حداکثر بویست
 ۳ هکتار است تنها به کشت برنج مشغولند پیداست که
 باین ترتیب زیان حاصل برایشان قابل تحمل نیست و
 جا دارد که هرچه سریعتر نسبت بر رفع مشکلات آنان
 اقدام شود.

اما آنچه که کارشناسان سازمان حفظ نباتات تنها بصرف
 دیدن مزارع کنار جاده و آنهم در بخش کوچصفهان حکم
 قطعی داده و گناه اصلی را بگردن زارعان انداخته اند
 کاملاً غیر واقع و بدور از حقیقت است گواه این موضوع هم
 نامه ایستکه با مضای بسیاری از زارعان بخش لشت نشاء
 در همین مورد بر ما رسیده و تقدیم مقام ریاست منهامیم .
 اما مطلبی که در این میان قابل بررسی است اینستکه
 وقتی وزارت کشاورزی مبارزه با این آفت خطرناک را بعنوان
 یک برنامه سنگین تلقی مینماید که می باید در سطح
 ۳۰۰۰ روستای شمال و بکمک ۱۰۷ هزار زارع برنجکار
 به نمر برسد و حتی معتقد است که باید شالیکاران را از
 هر جهت برای این مبارزه آماده و تجهیز نمود و معلوم نیست
 با اینکه متجاوز از پنج سال است که این آفت با ایران
 رسیده است چرا در امر هدایت و تجهیز کشاورزان که شرط
 اصلی توفیق در این امر بوده تا با امروز این چنین بی توجهی
 بعمل آمده است.

مطلب دیگر عدم صراحت برخی از مسئولان اجرایی
 استان کیلان است در اعلام حقیقت مسأله بمراجع تصمیم
 گیرنده است که تنها برای پنهان کردن قصور خودش
 بگمراهی مسئولان در سطح بالا می پردازند و فقط بصرف
 ادعا بدون توجه به نتیجه کارهای خود که جز به ضرر
 و زیان عده ای از مردم شرافتمند کشور ما نیا انجامیده خود را
 موفق میدانند.

جالب اینجاست که برای سرپوش نهادن بر کوتاهیهای
 خویش که در این کار و شیقه سنگینی بعهده داشته اند
 حرفهای منطقی و صحیح دیگران را واهی میخوانند
 واقعاً زهی تأسف برای کسانی که در چنین دورانی با این
 نوع طرز تفکر باشند .

واقعیت اینستکه قبل از انقلاب اجتماعی ما روستایی ایرانی
 خودش را اسیر دست جامعه و اسیر طبیعت نمی دید اما این طرز
 فکر مدتهاست که از جامعه روستایی ما رخت بر بسته است
 انقلاب بکشاورز ایرانی آموخته که همه جا باید با
 مظاهر نامطلوب طبیعت مبارزه کند. بنابراین جای تردید
 نیست که کشاورز ایرانی بشرط آگاهی از کیفیت هرخطری
 که طبیعت برایش بوجود آورد آمادگی کامل برای مبارزه
 با آن دارد و این بردستگاههای مربوط است که با احساس

کامل مسؤلیت به کشاورزان برای رسیدن به این آگاهیها
 کمک نمایند. اما آنچه که در شرایط موجود باید مورد
 توجه قرار گیرد در وحله اول کمک بکشاورزان آسیب دیده
 است بهر نحوی که مقدر باشد تا آنانرا بادامه کار
 خلاقشان دلگرم سازد در وهله دوم سپردن کار مبارزه با
 این آفت بدست مسئولین آگاه و دلسوز که بتوانند در حل
 این مشکل نفسی ارزنده داشته باشند و با تجهیز و آرشاد
 کشاورزان برنجکار دفع این آفت خطرناک بپردازند .

درخاتمه عرایضم بآردیکر مشکلات و نیازمندیهای
 شهرستان رشت را که بطور خلاصه و فهرست وار نوشته ام
 بیان و تقدیم مقام ریاست منهامیم تا انشاء اله از این طریق
 برف آنها نایل آیم.

۱ - ازدیاد بودجه عمرانی شهرداری رشت که
 بهیچوجه برای انجام حداقل امور عمرانی در شهر کافی
 نیست .

۲ - تأمین و پرداخت اعتبار لازم جهت رفع کمبود
 آب شهر رشت .

۳ - احداث بیمارستان در بخش بزرگ لشت نشاء .

۴ - اسفالت جاده کوچصفهان به لشت نشاء که
 سالهاست بر اثر عدم توجه بصورت غیر قابل عجز درآمده
 است .

۵ - تکمیل طرحهای لوله کشی آب آشامیدنی و
 حماماتی که وسیله اداره کل تعاون و امور روستاهای
 کیلان در بعضی از روستاهای شهرستان رشت ساخته شده و هم
 اکنون در اثر بسیاری از بی مبالائیها که در ساختن آنها
 کار رفته است بصورت غیر قابل استفاده رها شده اند .

۶ - اسفالت جاده رشت به آسدریفت که مدتها
 مورد درخواست اهالی است (احسنت).

رئیس - آقای دکتر سواد کوهی بفرمائید .

دکتر فتح الله سواد کوهی - جناب آقای رئیس
 همکاران گرامی . ولادت شاهنشاه آریامهر و والا حضرت
 ولیعهد را بنمایندگی از طرف مردم شهرستان شاهی و
 سوادکوه و شخصاً تبریک عرض مینماید. کمتر در تاریخ
 اتفاق میافتد که در ماه معینی برای خاندان بزرگی تقارن
 ولادت های مهم باشد. خوشبختانه ماه آبان این ماه آب و
 آبادانی برای خاندان بزرگ پهلوی شکوفا است. (صحیح
 است) .

چهارم آبان ۴۷۸ در تاریخ ایران اوج بسیار دارد.
 زیرا خداوند به رضاخان میربچ پسر و دختر تولمان اعطای
 فرمودند . در این موقع رضاخان میربچ در آلاشت
 سوادکوه در زادگاه خود تشریف داشتند. از زرباب ماسور

تلگرافخانه آروز تلگرام بدینا آمدن دو نوزاد را درآلاشت
بعرض رسانید. در تلگرام برای نامگذاری نوزادان کسب
تکلیف شده بود. رضاخان میرنخ نظر باردتی که بامام
رضاخلیه السلام داشت نام پسر را محمدرضا نهاد و چون
مشتی اشرفی بأمور تلگراف مرحمت فرمودند بخاطرشان
رسید که نام دختر را اشرف بگذارد و بهمین ترتیب
عمل شد.

فی الواقع روز چهارم آبان پایه سعادت ایران بود زیرا
زندگینامه شاهنشاه آریامهر مشحون از کیاست، لیاقت،
کوشش و تلاش دائم بمنظور ساختن ایران بزرگ است.
(صحیح است)

یک نگاه فهرست وار بتاریخ ۳۶ ساله اخیر ایران
هر فرد ایرانی وطن پرست را بسپاسگزاری و امیدارد. قبل از
رضا شاه کبیر، ایران در پائین ترین وضع دوران خود بود.
نبوغ وطن پرستی و همت رضاشاه کبیر آنهم بمدت ۱۶ سال
ایرانی نوپا بوجود آورد. عجوم بیگانگان در سحرگاه
سوم شهریور ۲۰۰۰ بکلی رشته ها را پاره کرد و وضع را از
بد هم بدتر کرد. آنگاه ما چهره درخشان اعلیحضرت
محمد رضا پهلوی جوان ۲۲ ساله را می بینیم که با امید
فراوان ملت خود را که گنج و موهبت بود با اتحاد و اتفاق
دعوت میکند. در برابر غولهای سیاست و قدرت آروز چون
سران امریکا، انگلیس و شوروی می ایستد و برای حفظ
استقلال و تمامیت ایران قد علم میکند. حادثه آذربایجان
و بیروزی آن پرهون این فرمانده بزرگ است که در رأس
ارتش به زنجان و آذربایجان می راند. در مبارزه نفت پیش
قدم است و حکومت عوام قریبان را برای ملت ایران مضر
تشخیص میدهد. ۲۸ مرداد ۲۰۱۲ نشانه ای از حق
شناسی ملت ایران نسبت بیادشاه جوان و خاندان پهلوی
است. آنگاه این شاهنشاه است که برای پیشرفت هرچه
بیشتر ملت خود بغور و تفحص میردازد تا در ششم بهمن
۲۰۲۱ انقلاب بزرگ شاه و ملت را پی ریزی میفرمایند.
بدست گرفتن اداره امور نفت و خلق ید واقعی از خارجیان
تلاش برای بالابردن قیمت نفت بمنظور احقاق حقوق ملت
ایران بزرگ های زرین تاریخ ۳۶ ساله این رهبر بزرگ
است اندیشه شکل گرفتن حزب رستاخیز، ملت ایران
بزرگترین پدیده سیاسی و ملی کشور ما است. با حزب رستاخیز
ملت ایران یکپارچگی ملی تحقق می یابد و بحث و ابراز
عقیده گسترش می یابد بدون اینکه کسی بتواند باستانه
اکثریت و اقلیت اندیشه ها را ندیده گرفته یا آنرا تخطئه
کند. (صحیح است)

امروز ملت ایران جای خود را در میان کشورها باز

کرده است. دنیا روی ایران حساب نمیکند. مجانبان
شاهنشاه آریامهر رهبر ملت ایران را بخوبی میشناسند و
میدانند معظم له شخصیت برجسته و دارای مغز متفکر و
رهبری اندیشمند و دلسوز است امروز برای ما مردم ایران
وقت مغتنم است و میبایست یکایک در انجام وظایف خود
بکوشیم تا در اجرای منویات رهبر عالیقدر خود سببی بر
ساختن ایران متمدن و پرفره و نام آور سهیم باشیم. خدا را
شکر که بقربایش شاهنشاه آریامهر، ولیعهد ایران جوان
برومند و سالم و در عین حال ورزشکار بودن به تحصیل علم
دل بسته است و برای انجام وظایف خطیر خود آمادگی
کامل دارد از خداوند بزرگ مسئلت داریم که شاهنشاه
آریامهر و ولیعهد عزیز را سلامت بدارد تا ملت ایران
بتواند بیش از پیش از وجود معظم شان بهره مند گردد.

رابطه اصولی حزب مجلس و دولت: اگر ما همه امور
را بر مبنای اصول باز کنیم و به آنها معتقد باشیم بسیاری
از مشکلات حل میشود، برهنمود شاهنشاه آریامهر حزب
رستاخیز ملت ایران پایه گذاری شد. این حزب برجسته ترین
کارش معرفی کاندیداهای مجلسین بود. مردم ایران
یعنی افراد حزب نمایندگان مجلسین را برگزیدند. از طرفی
دولت هم حزبی است نتیجه اصولی اینست که مجلس باید
از دولت هم حزب خود طرفداری کند. دولت باید نظرات
نمایندگان هم حزب خود را در امور مملکتی ملحوظ کند.
حزب بایستی رابط بین مجلس و دولت باشد اگر این سه
پایگاه مهم پابند باین اصول باشد بسیاری از نابسامانی بهبودی یابد
لکن تاکنون آنچه عمل شده اینست که: حزب اصلاً کاری
به مجلس ندارد. در مجلس هم هریک از نمایندگان برای
پیشرفت بمملکت عقائد و نظرات شخصی خود را بیان
میکند. دولت هم اگر نظرات نمایندگان تند باشد آنرا
نمی پسندد. امید است در این باره فکری بشود و گرد هم آئی
بین نمایندگان مجلسین و دولت و دبیر کل و دست اندر کاران
حزب پیش آید و روش های منطقی و اصولی برگزیده شود
که ارکان مملکت هریک با رعایت اصول بوظائف خود
اقدام کنند.

با ذکر این مقدمه اگر امروز از سازمان برنامه یا
وزارت نیرو بحث میکنیم عنوان مخالفت ندارد. بلکه
بعنوان نماینده مجلس و در عین حال عضو حزبی که دولت
هم از همگان حزب است میخواهم حقایق را بعرض ساخت
مقدس مجلس شورای ملی برسانم.

سازمان برنامه: شاهنشاه آریامهر در فرمایش خود
سازمان برنامه را ترمز کننده عنوان فرمودند. از مذاکرات

سازمان در توزیع اعتبارات قائل میشود. وقتی لایحه بودجه
می آید ما می بینیم در بسیاری از فصول ذکر میشود توزیع
اعتبارات را سازمان برنامه با رعایت ضوابطی انجام میدهد.
اما اگر در عمل بجزئیات کار وارد شویم مشاهده میشود.
همین بودجه خاص ناحیه ای را با رعایت ضابطه تقسیم
نمی نماید. مثلاً بشهرستانی که چهل هزار جمعیت دارد
سه برابر شهرستانی که دویست و پنجاه هزار جمعیت دارد
اعتبار خاص ناحیه ای میدهد. البته در دو استان مختلف.
تنها موردیکه میشود گفت تا حدی اعتبارات بطور عادلانه
توزیع میشود همان توزیع اعتبارات خاص ناحیه ای در
داخل شهرستانهای یک استان است که با حضور نمایندگان
مجلسین و نمایندگان انجمن شهرستان صورت میگردد. در
هر مورد دیگر نظر شخصی اعمال میشود. مثلاً اعتبار
منطقه ای استان در مازندران چهل میلیون تومان بود. که
فقط مبلغ یک میلیون آنهم با کمکیک هم شهری نصیب
شهرستان شاهی شد و حال اینکه به نسبت جمعیت لااقل
میبایست چهار میلیون سهم شهرستان شاهی بشود. سازمان
برنامه اگر برای تأمین اعتبار ساختمان راه شاهی جویبار
سخت گیری میکند در عوض برای ساختمان بعضی راههای
غیر ضروری آنچنان اعتباری میدهد که انسان مبهوت میماند.

سوم - از زیربنا تا شهرشاهی که وزارت راه خودش
مطالعه کرد و شرکت بانه آنرا ساخت و تحویل داد چهارم
از شاهی به جویبار کنار دریا که وسیله مهندسین مشاور
فاز اول و دوم آن مطالعه شده است لکن برای تأمین اعتبار
آن حداقل در مدت دو سال نمایندگی من و همکارم آقای
باقری چندین بار وزارت راه بسازمان برنامه پیشنهاد داده
است لکن سازمان برنامه آنرا حذف کرده است. اهالی
مدعی هستند که نظر خاصی در میان است که بخاطر آن
این مخالفتها میشود. چندی پیش وزارت راه مجدداً در
فهرست راههایی که باید ساخته شود آنرا گنجاند و حتی
گفتند قریباً در زمان برنامه صورت مجلس موافقت تنظیم
میشود. لکن یکبار خبر دادند که شورای هم آهنگی
گسترش بحر خزر با آن مخالفت کرده است. بنده نمیدانم
چه رابطه ای بین خادها یکه پنجاه هزار نفر مردم کشاورز و
ده ها هزار هکتار زمین حاصلخیز باید از آن استفاده کند
و گسترش بحر خزر وجود دارد؟ تازه بفرض اینکه در
مورد سواحل دریا نظری دارید خودتان میدانید. سازمان
برنامه بیاید با ساختمان جاده شاهی تا شهر جویبار که
۱۵۰۰ جمعیت دارد موافقت کند. بهرحال من از جناب
آقای دکتر کاشفی میخواهم در این مورد تحقیق و با
محبت جناب نخست وزیر این طلم را بشکنند.
نکته دیگری که در باره سازمان برنامه باید
بعرض نمایندگان محترم برسانم تبعیضی است که این

برق منطقه‌ای مازنهران بعلت فعالیت چشم‌گیرش تشکر نمودم. خوب منتظر بودم که نتیجه دستورهای وزیر جوان را ببینم. مدتی گذشت خبری نشد. این بار انجمن شهر زیرآب بحضور آقای وزیر تلگراف کردند. روزنامه‌ها هم درباره بی‌آبی شهر زیرآب مطالب جانگداز نوشتند. من دوباره شرحی در پیرو تلگراف انجمن شهر زیرآب با بریده روزنامه برای جناب وزیر نیرو فرستادم و متذکر شدم که سازمان آب و برق شمال که در گیلان است توجهی باین امر نمی‌نماید زیرا با آنکه زمان انجام تعهد پیمانکار منقضی شده است مع الوصف به پیمانکار ابلاغ گردید که در اجرای کار تسریع نماید. من نمیدانم. وقتی مدت پیمان بستمیرسد ابلاغ تسریع چه محملی دارد؟ بهرحال تا کنون پاسخی از وزارت نیرو نرسیده است و مردم زیرآب هم چشم‌براه هستند. آیا باین ترتیب وزارت نیرو می‌تواند بوظایف سنگینی که بر عهده دارد اقدام نماید؟ البته در اینمورد باز هم سازمان مقصر زیرا همین شرکت بی‌علاوه بر پیمان آبرسانی کارهای راهسازی در شمال را به پیمان گرفته است و اخیراً بکار بهره‌برداری شن و ماسه در رودخانه‌ها هم پرداخته است. نمیدانم آیا یک شرکت میتواند همه اینکارها را توأم انجام دهد؟ آیا کمیسیون تشخیص صلاحیت پیمانکاران در سازمان برنامه باین موضوعات توجه دارد یا خیر؟ بهرحال انتظار دارم که هرچه زودتر تکلیف آبرسانی شهرهای شهرستان شاهی خصوصاً زیرآب روشن شود و مردم از ناراحتی درآیند.

در خاتمه وظیفه خود میدانم از کوشش‌های وزارت راه برای انجام ساختمان راه و در حوزه انتخابیه و ساختمان پل روگذر در روی راه‌آهن شهرشاهی و همچنین از وزارت آموزش و پرورش در توجه بساختمان مدارس در شهرستان شاهی سپاسگزاری نمایم و از خداوند متعال مستدعی هستم که همه ما را در راه خدمتگزاری بشاهنشاه آریامهر و ملت شریف ایران موفق بدارد. (اجست)

رئیس - آقای دکتر عادل‌ی بفرمائید.

دکتر جعفر عادلی - بسم الله الرحمن الرحیم، با اجازه مقام معظم ریاست. در هفته‌ای که گذشت و در هفته‌ای که هر جریان است سات ایران دارای دو روز تاریخی و شکوهمند است روز چهارم آبان روز تولد ابرمرد تاریخ ایران شاهنشاه آریامهر و روز نهم روز تولد والا حضرت همایون ولایتعهد ایران است. خرسند و مفتخرم از اینکه از طرف خود و کلیه اهالی شهرستان لاهیجان این دو میلاد فرخنده را بحضور مبارکشان و هم‌چنین به ملت ایران

تبریک عرض نموده سلامت ذات اقدسشان را از خداوند بزرگ مسئلت نمایم. (اجست)

در یک ماه اخیر تعطیلات مجلس مطالبی اعم از درج مصاحبه‌ها، مقالات، اظهار نظر پزشکان در روزنامه‌ها و یا مصاحبه تلویزیونی در مورد امور درمانی و بهداشتی و داروئی منعکس گردید که مبین یک نوع عدم تعادل در این امور است وزارت بهداشتی و بهزیستی پس از مشاهده ۱۱۶۲ مورد بیماری و با در تهران و ۹۴۸ نفر در قم با صدور اعلامیه‌ای مردم را بوجود چنین بیماری در کشور آگاه نمود ولی با توجه به اعمال صراحت و صداقتی که جناب آقای دکتر آموزگار در سرلوحه برنامه دولت خود وعده فرموده بودند و با توجه باینکه قطعاً در سایر نقاط کشور نیز کم و بیش بیماری ویا دیده شده است حق بود که وزارت بهداشتی و بهزیستی خیلی زودتر مردم را در جریان امر میگذاشت تا مردم نیز با توجه بموجود بودن خطر و ترس از ابتلاء رعایت اصول بهداشت را نموده و تعداد مبتلایان برقم قابل توجه که خیلی بیشتر از رقم اعلام شده است نمیرسید و توضیح تلویزیونی پزشک مسئول بخش بیمارهای عفونی بیمارستان بوعلی بهیچوجه قانع‌کننده نبود (صحیح است) بدین معنی که ایشان فرمودند علت آنکه وجود بیماری در خفا نگهداشته شده بود این بوده که وزارت بهداشتی و بهزیستی بیماری را تحت کنترل داشت. پاسخ خیلی ساده است اگر بیماری تحت کنترل قرار میگرفت چنین اپیدمی در دو شهر تهران و قم که قطعاً در شهرهای دیگر نیز وجود داشته است یافت نمیکردید. بعلاوه تحت کنترل داشتن بیماری با آگاه نمودن مردم مغایرتی نداشت. اما مسئله‌ای که باید دقیقاً مورد توجه قرار گیرد مسئله درمان مبتلایان است که باید گفته شود متأسفانه درمان این بیماران در شرایط مطلوبی انجام نمیکرد. بواسطه قبول نکردن این بیماران در غالب بیمارستانها و از دست رفتن فرصت مناسب مبتلایان نمیتوانند بموقع درمان شوند. اگر در تهران بیمارستان مخصوصی را باین امر اختصاص داده‌اند و قاعدتاً نیز باید چنین باشد. عقیده دارم که با توجه بوسعت شهر و ترافیک سنگین کافی نمیباشد. در کلیه شهرستانها نیز باید اقلاً در یک بیمارستان یک بخش جداگانه برای این امر اختصاص داده شود تا مردم مجبور نباشند بیمار را از یک شهرستان به شهرستان دیگر ببرند چه در اینصورت صرف‌نظر از خطر مرگ و عوارض ناشیه آن برای مبتلا. خطر شیوع سرایت نیز بیشتر میگردد. انجام این کار

بسیار ساده فقط محتاج اندکی تفاهم بین مسئولین بهداشتی و بهزیستی و بیمارستانها است. بهرحال انتظار می‌رود که وزارت بهداشتی و بهزیستی از تخصص آن عده از پزشکان و کارمندانی که در سالهای گذشته با این بیماری مبارزه کرده‌اند استفاده مطلوب نموده و خطر ویا وبومی شدن آنها از مملکت دور نماید. نظرباینکه در مورد بیماری ویا سؤالی بوسیله همکاران محترم از دولت گردیده است انتظار دارم در پاسخ آن وزارت بهداشتی و بهزیستی در مورد نحوه مسئولیت درمانی این بیماران در شهرستانها توضیحات کافی بدهند.

مسئله دیگری که باید مورد توجه قرار گیرد مسئله درمان عمومی علی‌الخصوص درمان بیمه‌شدگان است. بایستد اقرار نمود که تمام عوامل انسانی درمان اعم از بیمار پزشک و دارو ساز بنحوی ناراضی هستند که در موقع خود حرفهای هر یک از این عوامل شنیدنی و درخور توجه است بیمار بیمه شده میگوید پزشک یا بیمارستان مرا بطور عادی نمی‌پذیرد و باید پول بیشتری خرج نمایم تا توفیق درمان بیابم (صحیح است) این یک حقیقتی است. برای اثبات این موضوع من استاد به پاسخ مسئول روابط عمومی بهداشتی و بهزیستی در مورد شکایت یک نفر که در روزنامه کیهان درج شده است میکنم. اصل شکایت بنظم نرسیده است ولی وزارت بهداشتی و بهزیستی برای تکذیب ادعای شاکی اعتراف میکند که وجه اضافی دریافت شده از بیمار وجهی است که بیمار بامیل و رضایت خود به پزشک پرداخته است. آیا هیچ بیماری بدون جهت حاضر به پرداخت وجه اضافی پزشک یا بیمارستان هست؟

این پاسخ نشان دهنده این مسئله است که بیمار بیمه شده تا وجه کلان اضافی به پزشک یا بیمارستان ندهد نمیتواند درمان بشود اشتباه نشود این وجه برای استفاده از اطاق لوکس یا اطاق یک تخی یا همراه داده نشده است این پول فقط برای آن داده شده است که بیمار بستری و تحت درمان قرار گیرد.

اخیراً هم مسئله‌ای را پیش کشیده‌اند که بیمار بیمه شده نتواند تمام یا قسمتی از داروهای تجویز شده پزشک را دریافت کند. من قبول دارم که امور داروئی بسیار مغشوش و متعجب کننده مورد بیشترین خسارت متوجه دارو سازان میگردد و سود حاصله را وارد کنندگان دارو یا کارخانجات سازنده می‌برند ولی این مسئله نمیتواند بطریق ندادن داروئی نسخه به بیمار حل شود چون مسئله درمان تنها مسئله دارو و اثر فارماکود بنامیکی دارو نیست.

بسیاری از داروها در مزاجهای مختلف اثرات مشابه ندارند و قسمت بزرگی از فن درمان رعایت روان بیمار است که عده آن دریافت دارو طبق نسخه پزشک معالج است بهیچوجه صلاح نیست که نسخه تجویز شده یا قسمتی از آن به بیمار داده نشود و بیمار بیمه شده ناراضی را ناراضی‌تر کرد. (صحیح است)

اصولاً تقسیم داروها بدسته‌های ضروری و حیاتی - داروهای مفید - و داروهای مضر بهیچوجه صحیح نیست. چه ضروری‌ترین و حیاتی‌ترین دارو ممکن است در مواردی حتی خطرناک شوند. بدیهی است مضرترین دارو در مورد خود خیلی هم مفید واقع میگردد و این وظیفه پزشک معالج است که مفید بودن و مضر بودن دارو را برای بیمار تشخیص داده و از نوشتن داروهای غیر ضروری در نسخه اجتناب کند.

در روزنامه اطلاعات مورخ ۷ مهرماه در بحث و بررسی پزشکان و جامعه داروسازان خواندم که جناب آقای وزیر بهداشتی و بهزیستی در پاسخ پزشکی فرموده‌اند: در صورتی که داروخانه‌ای داروئی نسخه را نداشته باشد اجازه میدهم داروئی مشابه که فورسول آن منطبق با داروئی نسخه باشد داده شود. این امر صرف‌نظر از اینکه از نظر روانی در عده‌ای از بیماران اثر معکوس درمانی دارد پزشک معالج چنین اجازه‌ای را قبول نخواهد کرد. چون بطور کلی پزشکان نمیتوانند خود را مقید به تصمیماتی بکنند که بدون توجه کامل و دقیق باین قبیل مسایل در یک یا چند نشست بوسیله عده‌ای که صرفاً جنبه مادی قضیه را در نظر میگیرند اتخاذ شده است بعلاوه صدور چنین دستوری ممکن است بعضاً مورد سوءاستفاده قرار گیرد یعنی با دادن داروئی مشابه ارزان قیمت داروئی گران بپای بیمه‌گر حساب شود و جناب آقای وزیر بهداشتی میدانند که بسیاری از موارد چند دارو با یک فورسول کاملاً مشابه و روز معین دارای قیمت‌هایی تا چند برابر یکدیگر می‌باشند. گفتمی در این موارد زیاد است که وقت کم و حوصله همکاران گرامی مجال یازگو کردن آنها را در این مکان مقدس نمیده‌د. و در این مورد فعالیتش از این تصدیق نمیدهم.

در پایان غرضم با اجازه مقام معظم ریاست و همکاران ارجمند به دوسه مشکل از حوزه انتخابیه ام می‌پردازم.

۱- در مورد راههای شهرستان لاهیجان علی‌الخصوص راه سیاهکل بدیلمان مطالبی داشتم که مربوط به گذشته است چون جناب آقای دکتر صالحی وزیر محترم راه وعده

برق منطقه‌ای مازندران بعلت فعالیت چشم‌گیرش تشکر نمودم. خوب منتظر بودم که نتیجه دستورهای وزیر جوان را به‌یمن مدتی گذشت خبری نشد. این بار انجمن شهر زیرآب بحضور آقای وزیر تلگراف کردند. روزنامه‌ها هم درباره بی‌آبی شهر زیرآب مطالب جانگداز نوشتند. من دوباره شرحی در پیرو تلگراف انجمن شهر زیرآب با بریده روزنامه برای جناب وزیر نیرو فرستادم و متذکر شدم که سازمان آب و برق شمال که در گیلان است توجهی باین امر نمی‌نماید زیرا با آنکه زمان انجام تعهد پیمانکار منقضی شده است مع‌الوصف به پیمانکار ابلاغ گردید که در اجرای کار تسریع نماید. من نمیدانم وقتی مدت پیمان بسر میرسد ابلاغ تسریع چه محملی دارد؟ بهرحال تاکنون پاسخی از وزارت نیرو نرسیده است و مردم زیرآب هم چشم براه هستند آیا باین ترتیب وزارت نیرو می‌تواند بوظایف سنگینی که بر عهده دارد اقدام نماید؟ البته در اینمورد باز هم سازمان مقصر زیرا همین شرکت برج علاوه بر پیمان آبرسانی کارهای راهسازی در شمال را به پیمان‌گرفته است و اخیراً بکار بهره برداری شن و ماسه در رودخانه‌ها هم پرداخته است. نمیدانم آیا یک شرکت میتواند همه اینکارها را توأم انجام دهد؟ آیا کمیسیون تشخیص صلاحیت پیمانکاران در سازمان برنامه باین موضوعات توجه دارد یا خیر؟ بهرحال انتظار دارم که هرچه زودتر تکلیف آبرسانی شهرهای شهرستان شاهی خصوصاً زیرآب روشن شود و مردم از ناراحتی درآیند.

در خاتمه وظیفه خود میدانم از کوشش‌های وزارت راه برای انجام ساختمان راه و در حوزه انتخابیه و ساختمان پل روگذر در روی راه آهن شهرشاهی و هم چنین از وزارت آموزش و پرورش در توجه به ساختمان مدارس در شهرستان شاهی سپاسگزاری نمایم و از خداوند متعال مستدعی هستم که همه ما را در راه خدمتگزاری به شاهنشاه آریامهر و ملت شریف ایران موفق بدارد. (احسنت)

رئیس - آقای دکتر عادل‌ی بفرمائید.

دکتر جعفر عادلی - بسم الله الرحمن الرحیم، با اجازه مقام معظم ریاست. دوهفته‌ای که گذشت و دوهفته‌ای که در جریان است مات ایران دارای دو روز تاریخی و شکوهمند است روز چهارم آبان روز تولد ابرمرد تاریخ ایران شاهنشاه آریامهر و روز نهم روز تولد والاحضرت همایون ولایتعهد ایران است. خرسند و مفتخرم از اینکه از طرف خود و کلیه اهالی شهرستان لاهیجان این دو میلاد فرخنده را بحضور مبارکشان و هم چنین به ملت ایران تبریک عرض نموده سلامت ذات اقدسشان را از خداوند بزرگ مسئلت نمایم. (احسنت)

در یک ماه اخیر تعطیلات مجلس مطالبی اعم از درج مصاحبه‌ها، مقالات، اظهار نظر پزشکان در روزنامه‌ها و یا مصاحبه تلویزیونی در مورد امور درمانی و بهداشتی و داروئی منعکس گردید که مبین یک نوع عدم تعادل در این امور است وزارت بهداشتی و بهزیستی پس از مشاهده ۱۱۶۲ مورد بیماری و با در تهران و ۹۴۸ نفر در قم با صدور اعلامیه‌ای مردم را بوجود چنین بیماری در کشور آگاه نمود ولی با توجه به اعمال صراحت و صداقتی که جناب آقای دکتر آموزگار در سرلوحه برنامه دولت خود وعده فرموده بودند و با توجه باینکه قطعاً در سایر نقاط کشور نیز کم و بیش بیماری وبا دیده شده است حق بود که وزارت بهداشتی و بهزیستی خیلی زودتر مردم را در جریان امر میگذاشت تا مردم نیز با توجه بموجود بودن خطر و ترس از ابتلاء رعایت اصول بهداشت را نموده و تعداد مبتلایان برقم قابل توجه که خیلی بیشتر از رقم اعلام شده است نرسید و توضیح تلویزیونی پزشک مسئول بخش بیماریهای عفونی بیمارستان بوعلی بهیچوجه قانع کننده نبود (صحیح است) بدین معنی که ایشان فرمودند علت آنکه وجود بیماری در خفا نگهداشته شده بود این بوده که وزارت بهداشتی و بهزیستی بیماری را تحت کنترل داشت. پاسخ خیلی ساده است اگر بیماری تحت کنترل قرار میگرفت چنین آیینی در دو شهر تهران و قم که قطعاً در شهرهای دیگر نیز وجود داشته است یافت نمیکردید. بعلاوه تحت کنترل داشتن بیماری با آگاه نمودن مردم معاوضتی نداشت. اما مسئله‌ای که باید دقیقاً مورد توجه قرار گیرد مسئله درمان مبتلایان است که باید گفته شود متأسفانه درمان این بیماران در شرایط مطلوبی انجام نمیگیرد. بواسطه قبول نکردن این بیماران در غالب بیمارستانها و از دست رفتن فرصت مناسب مبتلایان نمیتوانند بموقع درمان شوند. اگر در تهران بیمارستان مخصوصی را باین امر اختصاص داده‌اند وقاعدتاً نیز باید چنین باشد. عقیده دارم که با توجه بوسعت شهر و ترافیک سنگین کافی نمیباشد. در کلیه شهرستانها نیز باید اقلاً در یک بیمارستان یک بخش جداگانه برای این امر اختصاص داده شود تا مردم مجبور نباشند بیمار را از یک شهرستان به شهرستان دیگر ببرند چه در اینصورت صرف نظر از خطر مرگ و عوارض ناشیه آن برای مبتلا. خطر شیوع سرات نیز بیشتر میگردد. انجام این کار

بسیار ساده فقط محتاج اندکی تفاهم بین مسئولین بهداشتی و بهزیستی و بیمارستانها است. بهرحال انتظار می‌رود که که وزارت بهداشتی و بهزیستی از تخصص آن عده از پزشکان و کارمندی که در سالهای گذشته باین بیماری مبارزه کرده‌اند استفاده مطلوب نموده و خطر وبا وبومی شدن آنرا از مملکت دور نماید. نظرباینکه در مورد بیماری وبا سؤالی بوسیله همکاران محترم از دولت گردیده است انتظار دارم در پاسخ آن وزارت بهداشتی و بهزیستی در مورد نحوه و مسئولیت درمانی این بیماران در شهرستانها توضیحات کافی بدهند.

مسئله دیگری که باید مورد توجه قرار گیرد مسئله درمان عمومی علی‌الخصوص درمان بیمه‌شدگان است. بایست اقرار نمود که تمام عوامل انسانی درمان اعم از بیمار پزشک و دارو ساز بنحوی ناراضی هستند که در موقع خود حرفهای هر یک از این عوامل شنیدنی و در خور توجه است بیمار بیمه شده میگوید پزشک یا بیمارستان مرا بطور عادی نمی‌پذیرد و باید پول بیشتری مخرج نمایم تا توفیق درمان بیابم (صحیح است) این یک حقیقتی است. برای اثبات این موضوع من استناد به پاسخ مسئول روابط عمومی بهداشتی و بهزیستی در مورد شکایت یک نفر که در روزنامه کیهان درج شده است میکنم. اصل شکایت بنظم نرسیده است ولی وزارت بهداشتی و بهزیستی برای تکذیب ادعای شاکی اعتراف میکند که وجه اضافی دریافت شده از بیمار وجهی است که بیمار بامیل و رضایت خود به پزشک پرداخته است. آیا هیچ بیماری بدون جهت حاضر به پرداخت وجه اضافی پزشک یا بیمارستان هست؟

این پاسخ نشان دهنده این مسئله است که بیمار بیمه شده تا وجه کلان اضافی به پزشک یا بیمارستان ندهد نمیتواند درمان بشود اشتباه نشود این وجه برای استفاده از اتاق لوکس یا اتاق یک تختی یا همراه داده نشده است این پول فقط برای آن داده شده است که بیمار بستری و تحت درمان قرار گیرد.

اخیراً هم مسئله‌ای را پیش کشیده‌اند که بیمار بیمه شده نتواند تمام یا قسمتی از داروهای تجویز شده پزشک را دریافت کند. من قبول دارم که امور داروئی بسیار مغشوش و در این مورد بیشترین خسارت متوجه دارو سازان میگردد و سود حاصله را وارد کنندگان دارو یا کارخانجات سازنده می‌برند ولی این مسئله نمیتواند بطریق ندادن داروئی نسخه به بیمار حل شود چون مسئله درمان تنها مسئله دارو و اثر فارماکود بنامیکی دارو نیست.

بسیاری از داروها در مزاجهای مختلف اثرات مشابه ندارند و قسمت بزرگی از فن درمان رعایت روان بیمار است که عمده آن دریافت دارو طبق نسخه پزشک معالج است بهیچوجه صلاح نیست که نسخه تجویز شده یا قسمتی از آن به بیماران داده نشود و بیمار بیمه شده ناراضی را ناراضی‌تر کرد. (صحیح است)

اصولاً تقسیم داروها بدسته‌های ضروری و حیاتی - داروهای مفید - و داروهای مضر بهیچوجه صحیح نیست. چه ضروری‌ترین و حیاتی‌ترین دارو ممکن است در موردی حتی خطرناک شوند. بدیهی است مضرترین دارو در مورد خود خیلی هم مفید واقع میگردد و این وظیفه پزشک معالج است که مفید بودن و مضر بودن دارو را برای بیمار تشخیص داده و از نوشن داروهای غیر ضروری در نسخه اجتناب کند.

در روزنامه اطلاعات مورخ ۷ مهرماه در بحث و بررسی پزشکان و جامعه داروسازان خواندم که جناب آقای وزیر بهداشتی و بهزیستی در پاسخ پزشکی فرموده‌اند: در صورتی که داروخانه‌ای داروئی نسخه را نداشته باشد اجازه میدهم داروئی مشابه که فورسول آن منطبق با داروئی نسخه باشد داده شود. این امر صرف نظر از اینکه از نظر روانی در عده‌ای از بیماران اثر معکوس درمانی دارد پزشک معالج چنین اجازه‌ای را قبول نخواهد کرد. چون بطور کلی پزشکان نمیتوانند خود را مقید به تصمیماتی بکنند که بدون توجه کامل و دقیق باین قبیل مسایل در یک یا چند نشست بوسیله عده‌ای که صرفاً جنبه مادی قضیه را در نظر میگیرند اتخاذ شده است. بعلاوه صدور چنین دستوری ممکن است بعضاً مورد سوءاستفاده قرار گیرد یعنی با دادن داروئی مشابه ارزان قیمت داروئی گران بپای بیمه‌گر حساب شود و جناب آقای وزیر بهداشتی میدانند که بسیاری از موارد چند دارو با یک فورسول کاملاً مشابه و روز معین دارای قیمت‌هایی تا چند برابر یکدیگر می‌باشند. گفتنی در این موارد زیاد است که وقت کم و حوصله همکاران گرامی مجال بازگو کردن آنها زادر این مکان مقدس نمیدهد. و در این مورد فعلاً بیش از این تصدیع نمیدهم.

در پایان عرایضم با اجازه مقام معظم ریاست و همکاران ارجمند به دوسه مشکل از حوزه انتخابیه ام می‌پردازم.

۱- در مورد راههای شهرستان لاهیجان علی‌الخصوص راه سیاهکل بدیلان مطالبی داشتم که مربوط به گذشته است چون جناب آقای دکتر ضالعی وزیر محترم راه وعده

اینانجام آن در مدت کوتاهی نموده‌اند و با توجه بروحیه جناب ایشان معتمد که حتماً انجام خواهند داد از آنها صرف نظر میکنم فقط اشاره یک موضوع میکنم و آن این است که در اواخر شهریورماه گذشته با اتفاق همکاری جناب آقای آستانه‌ای برای بازدید بقرآ دیلمان رفتیم. جای تأسف است که غده‌ای از اهالی آن سامان اظهار میداشتند که غده کثیری از وزن و وجه‌های ما اکنون رنگ‌ماشین رانده‌اند اهالی غیور دیلمان که مبارزات آنها در تاریخ استقلال ایران جای بخصوص دارد و همچنین اهالی سیاهکل که شاهنشاه عظیم‌الشان ما در مصاحبه اخیرشان با سردبیر کیهان مبارزات آنها را در دستگیری متجاسرین و تروریست‌های خان و مسلح ستودند این توقع را دارند که هرچه زودتر از اولین وسیله راحی و تمدن امروزه یعنی داشتن راه بهره‌مند شوند.

مسئله دوم - مسئله کشاورزی جای است. اینجانب در بهمن‌ماه سال گذشته در جلسه علنی مجلس شورای ملی نسبت به موجودیت کشت جای اعلام خطر نمودم و معروض داشتم که اگر توجه اصولی به کشت جای نشود باید این محصول را از دست رفته تلقی کرد. پس از مدتی جناب آقای دکتر شادمان که صمیمانه بخواسته‌های نمایندگان توجه مینمودند در پاسخ عرایض فتوکبی مقامه وزارت بازرگانی و فتوکبی گزارش وزیر کشاورزی و منابع طبیعی مربوط به نطق قبل از دستور اینجانب را ارسال داشتند که قانع کننده نبود. مسئله این است که وزارت بازرگانی و کشاورزی مسئله حمایت چایکاران را از دیدگاه مسئولین سازمان چای که قریب ۲۰ سال است عمل میکنند و باستانه چهار پنج سال اولیه همیشه مورد اعتراض کشاورزان جای بوده است می‌بینند. مسئولین سازمان چای هیچ‌وجه حاضر نیستند طرز تفکر قدیمی خود را در مورد حمایت چایکاران که غیر عملی است تغییر بدهند. من باب مثال یکی از راههای افزودن برگ سبز جای چای را آبیاری و ماشینی کردن چیدن برگ سبز میدانند مثل این است که مسئولین امر چای توجه نکرده‌اند که قسمت اعظم باغات چای در ارتفاعات و کوهپایه‌هاست که حتی فاقد آب آشامیدنی هستند. حالا چطور میخواهند آبیاری کنند معلوم نیست. در مورد ماشینی کردن، چیدن برگ سبز با توجه به مشاهده طرز کار آن عرض میکنم که نه تنها در باغات چای ایران غیر عملی و مقرون بصرفه نیست. بلکه برگ سبز حاصله از این ماشینی که بیشتر برای هرس کردن مناسب است نمیتواند جای باب طبع و ذائقه ایرانی

تهیه نماید. خوشبختانه در سال جاری عوامل بسیار زیاد کمک به محصول چای نمود که کشاورزان را تا حدی راضی نگهداشته است. وضع بسیار مساعد هوا، بارانهای بسیار بوقع، مهتر از همه همراهی و مساعدت قابل توجه مدیران و مسئولین خرید سازمان کل چای شمال در سال جاری از آن عوامل است. در اینجا لازم است از طرف کشاورزان چای از نحوه رفتار و مساعدت آنان سپاسگزاری بشود.

بهر حال چایکاران شمال که در سطحی برابر ۴۲۰۰۰ هکتار به کشت چای مشغول هستند انتظار دارند که توجه اصولی و عملی با در نظر گرفتن شرایط اقلیمی منطقه چایکاری ایران نه‌الگو قراردادن و پاکبند کردن توله‌های حملاتی سایر مملکت باین کشاورزی بشود. تا کشاورزان چایکار نیز که جمعیت زیادی از ساکنین گیلان و مازندران را تشکیل میدهند مانند سایر کشاورزان خانه و کاشانه خود را رها ننموده و مشکلی بر مشکلات فراوان دولت و شهرنشن‌ها بیفزایند.

مسئله سوم متأسفانه در سال جاری محصول برنج گیلان و تعدادی از قراء لاهیجان دچار آفت کرم ساقه‌خوار برنج و یا یک نوع آفت دیگر گردیده است. شکایات فراوانی قراء مختلف لاهیجان رسیده است دایر بر اینکه بطور متوسط از ۳۰ تا ۷۰ درصد محصول آنها بوسیله آفات از بین رفته است. هرچند ضمن دو نامه جداگانه مراتب را بجناب آقای وزیر محترم کشاورزی استحضار داده و تقاضای رسیدگی و کمک به کشاورزان نمودم. بر همین جهت از این مکان مقدس نیز تقاضا دارم دستور مؤکد صادر فرمایند که باین آفت خطرناک که محصول برنج گیلان را در معرض نابودی قرار داده است مبارزه جدی بعمل آید تا اولاً

ملت ایران دچار کمبود فراوان برنج که فعلاً قوت غالب را تشکیل میدهد نشود. ثانیاً کشاورزان شمال بتوانند با دلگرمی از زحمات فراوانی که در امر این محصول می‌کشند به کشت برنج مشغول و از هستی ساقط نشوند.

بعلاوه مقرر فرمایند رسیدگی شود در نقاط آسیب دیده بانک تعاون کشاورزی کمک لازم را به کشاورزان بنماید بدین معنی و ام مأخوذه سال گذشته کشاورزان تمدید و وام جدیدی بانان داده شود تا بتوانند در سال آتی مزارع خود را کشت نمایند از حوصله‌ای که برای شنیدن عرایض معطوف داشته‌اید سپاسگزارم. (احسن)

رئیس - آقای سالار جاف بفرمائید.

سالار جاف - بنام خداوند متعال و بنام نامی آریامهر شاهنشاه ایران زمین. (احسن)
جناب آقای رئیس، همکاران گرامی: ضمن عرض درود فراوان پیش از هر چیز میخواهم حامل تبریکات صمیمانه و ابراز احساسات شاهدوستانه و میهن پرستانه اهالی غیور مرز نشین اورامانات نسبت به خجسته سالروز تولد اعلیحضرت همایونی شاهنشاه آریامهر و همچنین بنمایندگی از طرف آنان تبریکات صمیمانه را نسبت به تولد ولیعهد محبوب و نور دیده ملت ایران به پیشگاه مبارکشاهنشاه معظم و شهبانوی گرامی و خاندان جلیل سلطنت تقدیم نمایم (احسن). مسلم است بیتوانیم آبانامه راماه خوشبختی ملت ایران بحساب آورده و این همه خیر و برکت که ایرانی از آن برخوردار است، دست‌آورد این فرخنده روز بدانیم.

جناب آقای رئیس، همکاران گرامی: میخواهم مسئله‌ای را مطرح نمایم و آنهم راجع به ناسامانی اوضاع مأمورین اتاق اصناف میباشد.

مخصوصاً اتاق اصناف پایتخت بحدی ظلم و اجحاف را معمول میدارند که جز ناراضی و فاصله گرفتن اصناف از دولت سودی دیگر بهمراه ندارد (صحیح است) بنابراین نسبت به این گروه باید اقدامات بیشتری از نظر بازرسان آنان بعمل آید لذا از جناب آقای نخست وزیر انتظار دارم حد و مرزی برای اجحاف اتاق اصناف نسبت به کسبه و مردم قائل شوند. و وزارت بازرگانی اعلام گردد کنترل بیشتری بر کار آنها معمول دارند چون کثرت قریب با اتفاق اصناف از ظلم و ستم اتاق‌های اصناف ناراضی هستند (صحیح است) و بعقیده بنده تا حد منطقی درست نمی‌گویند و همچنین رئیس اتاق اصناف مانند سرگانگستر به عوامل خود رضایت بخشانه لیخند میزند و مینگرد.

دوم - دولت در مورد مسکن و زمین و اجاره بها اقدامات مثمري انجام داده که باعث ستایش و قدردانی بوده و میباشد (صحیح است). باین آوردن قیمت‌ها نویدی است شادمانه برای هموطنان عزیز که در آتیه نزدیک همه بتوانند صاحب مسکن و یا لاقط برخوردار از تسهیلات اجاره بهای منطقی و معقول باشند. بویژه فرمان زهر عالیقدرمان مبنی بر احداث واحدهای مسکونی در خارج از محدوده بسیار بجا و مورد استفاده طبقه ضعیف قرار گرفت سوم - به وزارت دارائی و امور اقتصادی و وزارت دادگستری پیشنهاد مینمایم متفقاً بخشنامه‌ای بکلیه دفاتر اسناد رسمی در ایران بنمایند که حاوی قیمت‌های

تصویب شده دولت در مورد مالیات و عوارض بوده که بر این مبنا حقوق دولت که حقوق ملت است استیفا تا از هرگونه راه‌گریزی از قانون جلوگیری بعمل آید. برای مثال خریدار و فروشنده گواقی خارج از محضر نمایند و قیمت یک قطعه زمین را که صد هزار تومان ارزش دارد پنج هزار تومان بنویسند. از طریق این بخشنامه حق دولت محفوظ و از تقلب و تورم نیز جلوگیری بعمل می‌آید و این امر نیز در سایر زمینه‌ها معمول دارند.

چهارم - وظیفه خویش میدانم در ساحت مقدس مجلس شورای ملی از پیشرفت‌های چشمگیر حزب فراگیرنده رستاخیز ملت ایران قدر دانی نموده و سخنان شورانگیز جناب دبیر کل حزب ما را امیدوارتر میسازد و در سازندگی ایران حزب رستاخیز سهم بسزائی خواهد داشت و وظایف میهنی عظیمی برایش معین گردیده است که امیدوارم در زیر لوای سه اصل خود بیش از هر زمان موفق و سربلندتر و شاهد ابتکارات آن باشیم. (احسن)

پنجم - اقدامات وزارت آموزش و پرورش در مورد رفاه معلم بویژه در مدت تصدی جناب آقای دکتر گنجی قابل تقدیر میباشد و در این زمان است که دولت ارزش واقعی معلم را انطور که هست شناخته و درصدد برآنده است انطور که شایسته مقام پراچ معلم میباشد معمول دارد و البته اقدامات دولت جزو لاینجای خواسته‌های شاهنشاه است.

ششم - در مورد توزیع مصالح ساختمانی بویژه بییمان دولت دست با اقدام مؤثری زده و از احتکار وحیف و میل و سوء استفاده و زمینه مصالح ساختمانی بعمل آورده که مورد تأیید قاطبه افراد وطن پرست میباشد. مطالبی که در مورد حوزه انتخابیه ام باید بعرض برسانم عبارتست از:

دادن اولویت به اورامانات نسبت بانجام پروژه‌های ناحیه‌ای بعلت موقعیت خاص سرزی و عدم وجود زمین زراعتی.

- افزایش اعتبارات ناحیه‌ای بمنظور اجرای کامل پروژه‌های زمان‌بندی شده.

- نظارت بیشتر مقامات اجرائی بویژه از وزارت راه برای چندمین بار خواستار احداث دورشته راه بنام نودچه - نوسود و مره خیل - باینگان بوده و میباشد. در پایان مانند همیشه میکومیم جاوید شاهنشاه پاینده ایران با عرض سپاس از مقام ریاست عظام و همکاران گرامی (احسن)
رئیس - آقای دکتر ستاری بفرمائید.

دکتر محمد ستاری - بنام بروردگار، سپاس بر شاهنشاه آریامهر . ریاست محترم مجلس، همکاران ارجمند دوستان مطبوعاتی -

چندی پیش، پیشنهادی در زمینه بیمه محصولات کشاورزی مطرح گردید که خوشبختانه این موضوع حیاتی و اساسی مورد توجه وزارت کشاورزی قرار گرفت و لایحه آن نیز به مجلس تقدیم شد. پس از اینکه مسئله با استقبال فراوان اعضاء کمیسیون کشاورزی آن وقت روبرو شد لایحه مزبور با رأی قاطع نمایندگان به تصویب مجلسین رسید و صورت قانونی پیدا کرد. اینک مدتیست که از تصویب لایحه می گذرد و مفاد آن نیز بهر حال ذریع ابلاغ گردیده است. اما در آراء نه تنها از مسئولین اجرائی که در هنگام بحث در لایحه از سنجیدگی و اعمیت این موضوع یاد سخن می دادند و تقاضای تصویب فوری آنرا می کردند دیگر خبر و اثری نیست بلکه مسئله از سوی مسئولین بیمه ایران که مجری حقیقی این قانون می باشد با سکوت و خاموشی همراه بوده شده است تا جائیکه حتی در انجام مقدمات امر نیز کمترین اقدام و حرکتی صورت نگرفته و حتی از یک نفر هم برای تشکیل جلسه ویا برگزاری مجمع دعوت بعمل نیامده است و حال آنکه میدانم با توجه بمفاد قانون بویژه در این زمان که بسیاری از روستائیان و دامپروران چشم بانظار می باشند، بیمه محصولات کشاورزی میتواند از هر جهت کارساز و امید آفرین باشد و گسترش تدریجی فعالیتهای مربوطه نیز قادر است در بهبودی بخشیدن بنیادی وضع کشاورزی و کشاورزان مملکت مؤثر و مفید واقع شود و چنین اقدامی جالب بصورت پشتوانه و مرجعی حمایت کننده از تولید کنندگان واقعی مملکت در آید. (صحیح است)

شاهنشاه آریامهر رهبر اندیشمند ملت ایران، هنگام شرفیابی اخیر هیأت رئیسه مجلسین سنا و شورای ملی با بیاناتی ارشاد کننده که مانند همیشه هر جمله آن بایک دنیا معنی و آموزش همراه است و آگاهی بآنها میتواند در زمره ارزشمندترین درسهای زندگی هر فرد بشمار رود تاکید فرموده اند که: «شما اعضاء یکی از قوای مملکت یعنی قوه مقننه که مخصوص است به وضع و تهذیب قوانین و این قوه طبق قانون اساسی ناشی میشود از شاهنشاه و مجلس شورای ملی و مجلس سنا که هر یک از این سه منشاء حق انشاء قانون دارند نباید فراموش کنید که بموجب قانون اساسی وظیفه اصلی دیگر شما این است که در هر جا نقصی در قوانین ویا مسامحه در اجراء آن ملاحظه می کنید بایستی موضوع را مطرح و دنبال کنید»

چنین رهنمودی والا و شاهانه آیا نباید ما را وادار سازد که بدانیم چرا و بخاطر چه اصلی قانونی که با همه مزیت و اصلتش به تصویب رسیده و با همه فوایدی که اجرای آن در بردارد این چنین با مسامحه روبرو شده و حتی نام و نشانی هم از آن باقی نمانده است؟ آیا بدلیل ضعف در اجرائی قوانین می باید مردم را که تشنه اصلاحات و آماده قبول و پذیرش قوانینی کارساز و امیدبخش می باشند هم چنان چشم بانظار و حیران باقی گذاشت؟ و کاری به چنین عظمت و سلامت را بعهده تعویق انداخت؟

تعجب در اینست که بعضی اوقات در تصویب لایحه از جمله قانون ده و دهبانی و بسیاری از قوانین نظیر دیگر که اجرای فوری آنها اهمیتی حیاتی دارد آن چنان از سوی مجریان امور غفلتمندی و تسویر و حرارت بخرج داده میشود که تصور می رود قبل از تصویب لایحه مسئولین اجرائی حتی سازمانها و تشکیلات آنرا نیز پیش بینی کرده اند و به محض ابلاغ قانون مفادش به مرحله اجرا درخواهد آمد و حال آنکه عملی بنیم که بسیاری از قوانین پس از تصویب، بصورت ورقه های بایگانی شده درآمده ویا سازمانها آنقدر در پذیرش مسئولیتها کم کاری می کنند که مدتها پس از این دست و آن دست چرخاندن و مسامحه در اجراء، مصوبات از نظرها بدور افتاده واز یادها می رود و در چنین صورتی اصل موضوع نیز فراموشی سپرده میشود.

همین چندی قبل بود که لایحه واگذاری تأسیسات وزارت کشاورزی به بخش خصوصی در مجلس مطرح گردید و آنقدر در این زمینه بحث و گفتگو در گرفت که لایحه چندین بار بکمیسیون عودت داده شد و مجدداً جلسه علنی آمد ولی از آنجائیکه تصویب این لایحه بویژه فروش واحدهای کشت و صنعت دولتی به بخش خصوصی با چنان استدلالی از سوی مجریان همراه بود که تصور میرفت بانجام آن سیمای کشاورزی ایران دگرگون خواهد شد، دیگر از ریختن و پاشیدن و مخارج بی ثمر در مؤسسات نامبرده اثری برجای نخواهد ماند و از همه مهمتر بالاخره روزی فرا خواهد رسید که بجای دولت بخش خصوصی وارد عملیات تولیدی خواهد شد و گامی بنیادی در گسترش کشاورزی و تولیدات محصولات دامی میبماید، لایحه مزبور به تصویب مجلس شورای رسید. اما اینک از گوشه و کنار شنیده میشود که چون بخش خصوصی قادر بخیرد چنین مؤسسات پرخرج و فائزتری نیست و پرداخت وام هم برای این منظور به بخش خصوصی امکان ندارد، لذا تعقیب برای تصویب نهائی اجرای

قانون فعلاً متوقف مانده است. نظایر این چنین قوانین بسیار وجود دارد که می باید در فرصتهای دیگر بآنها اشاره و دنباله کاری بی گیری شود. البته تسریع در اجرای قانون آنهم بنحوی صحیح و شایسته در هر موردی کاری پسندیده و امید آفرین است و آرزو هم اینست که نه تنها در اجرای چنین قوانینی بلکه در همه موارد همین روش سریع اجرائی ادامه یابد. باتوجه بوظایف و مسئولیتهاییکه بعهده یک یک ما قرار دارد و ما را ملزم میدارد تا هر جا نقصی در قوانین وجود دارد و یا مسامحه در اجرای آن مشاهده می گردد، مسئله را مطرح و حتی بی گیری نمائیم و با آگاهی به هشدار ارزشمندی که شاهنشاه آریامهر در این زمینه داده اند وظیفه داریم که بنشینیم و یکایک این قوانین را که برای تصویب هر یک از آنها مدتها وقت صرف شده و استدلالات بعمل آمده، پول و درآمد ملت جهت آن صرف شده است، مورد بررسی قرار دهیم و بدرستی بدانیم در اجرای کدامیک از آنها مسامحه و تعلل بعمل آمده است و دلیل آن چیست. زیرا بی گیری و طرح این مسائل از وظایف ملی و میهنی هر فرد ایرانی است و از همه مهمتر اطاعت از اوامر و رهنمودهای حیات بخش شاهنشاه ما است.

من بنوبه خود بهمان گونه که سایر نمایندگان محترم مجلس نیز با اینجانب هم عقیده هستند صراحتاً در ساخت مقدس مجلس شورای ملی اعلام میدارم که در اجرای قانون بیمه محصولات کشاورزی آنقدر بی گیری خواهیم کرد تا هر چه زودتر این قانون که میتواند بسیاری از دردها و مشکلات کشاورزی و دامپروران مملکت را برطرف سازد از قوه به فعل در آید و در مورد سایر قوانین نیز این تعهد را با جان و دل بعهده می گیرم که چنانچه مسامحه ای در اجرای مصوبات گذشته و آینده صورت بگیرد آنقدر پافشاری بعمل آید تا هر چه زودتر و با دقت لازم قوانین راه اجرائی صحیح و بنیادی خود را در پیش گیرند. (احسنت)

۳ - تقدیم دولا یحه بوسیله تیمسار سبهد کاتوزیان معاون وزارت جنگ.

رئیس - وارد دستور میشویم، تیمسار سبهد کاتوزیان بفرمائید. **سبهد کاتوزیان** (معاون وزارت جنگ) - با اجازه مقام ریاست و نمایندگان محترم دو لایحه است که تقدیم میکنم و تقاضای تصویب آنها را دارم. ۱ - لایحه اصلاح بند الف ماده ۴ قانون تأسیس صندوق پس انداز ثابت افسران و همافران و درجه داران کادر ثابت ارتش شاهنشاهی

۵ - لایحه استقرار پایگاه نیروی دریائی شاهنشاهی در چاه بهار. رئیس - لایحه به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود. **۴ - تقدیم لایحه موافقتنامه همکاری بین وزارت کشور شاهنشاهی ایران و وزارت کشور جمهوری عراق، بوسیله آقای نگهبان معاون وزارت کشور.** رئیس - آقای نگهبان بفرمائید.

نگهبان (معاون وزارت کشور) - جناب آقای رئیس، خانمها، آقایان، نمایندگان محترم مجلس شورای ملی، ضمن عرض سلام و صبح بخیر افتخار دارم متن فارسی و غزلی موافقتنامه همکاری بین وزارت کشور شاهنشاهی ایران و وزارت کشور جمهوری عراق را خدمتان تقدیم کنم و استدعای تصویب آنرا دارم.

رئیس - لایحه به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود. **۵ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون امور خارجه راجع به اجازه عضویت سازمان زمین شناسی کشور در کمیته جهانی تهیه نقشه زمین شناسی جهان و اتحادیه بین المللی علوم زمین شناسی و ارسال به مجلس سنا.**

رئیس - گزارش شور دوم اجازه عضویت سازمان زمین شناسی کشور در کمیته جهانی تهیه نقشه زمین شناسی جهان و اتحادیه بین المللی علوم زمین شناسی مطرح است قرائت میشود. (شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی کمیسیون امور خارجه در جلسه روز سه شنبه ۲۵۳۶/۷/۲۶ با حضور آقای سنجی چترلی معاون وزارت امور خارجه لایحه شماره ۸۱۹ مورخ ۲۵۳۶/۳/۱۰ دولت راجع با اجازه عضویت سازمان زمین شناسی کشور در کمیته جهانی تهیه نقشه زمین شناسی جهان و اتحادیه بین المللی علوم زمین شناسی را که گزارشی شور اول شماره ۶۶ چاپ گردیده است برای شور دوم مورخ ۲۵۳۶/۳/۱۰ مصوبه شور اول را تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بشرح زیر تقدیم مجلس شورای ملی میدارد.

لایحه قانون اجازه عضویت سازمان زمین شناسی کشور در کمیته جهانی تهیه نقشه زمین شناسی جهان و اتحادیه بین المللی علوم زمین شناسی

ماده واحده - سازمان زمین شناسی کشور اجازه داده میشود عضویت کمیته جهانی تهیه نقشه زمین شناسی جهان و اتحادیه بین المللی علوم زمین شناسی

را بپذیرد و حق عضویت را کماکان از محل اعتبارات مصوب خود در بودجه سالانه کل کشور پرداخت نماید. مخبر کمیسیون امور خارجه - نیره ابتهاج سمعی گزارش شور دوم از کمیسیون صنایع و معادن بمجلس شورای ملی

کمیسیون صنایع و معادن در جلسه روز یکشنبه ۲۵۳۶/۸/۱ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط با اجازه عضویت سازمان زمین شناسی کشور در کمیته جهانی تهیه نقشه زمین شناسی جهان و اتحادیه بین المللی علوم زمین شناسی را برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و مصوبه کمیسیون امور خارجه را عیناً تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آتراء بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد. مخبر کمیسیون صنایع و معادن - احمد جلالیان گزارش شور دوم از کمیسیون بودجه بمجلس شورای ملی کمیسیون بودجه در جلسه روز دوشنبه ۲۵۳۶/۸/۲ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط با اجازه عضویت سازمان زمین شناسی کشور در کمیته جهانی تهیه نقشه زمین شناسی جهان و اتحادیه بین المللی علوم زمین شناسی را برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و تصویب کرد. اینک گزارش آتراء در تأیید گزارش کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون بودجه - محمد اسدی رئیس - ماده واحده مطرح است آقای شیخ الاسلامی بفرمائید.

مهدی شیخ الاسلامی - بنده خواستم یک توضیحی نماینده دولت بدهد که این کلمه کماکان یعنی چه در این لایحه نوشته شده حق عضویت را کماکان از محل اعتبارات مصوب خود در بودجه سالانه کل کشور پرداخت نماید این طرز انشاء با عنوان لایحه مغایرت دارد اگر این لایحه برای تجویز یک عملی است از این به بعد کماکان چه معنی میدهد معنی کماکان این است که در گذشته هم این حق عضویت پرداخت میشده بهرحال خوب است توضیحی در مورد این کلمه کماکان داده شود.

رئیس - خانم هما روحی توضیح بفرمائید.

بانوهما روحی (معاون وزارت صنایع و معادن) - حق عضویت قبلاً از محل کمکهای یونسکو پرداخت میشده و با عضویت این سازمان را داشته ایم ولی بلحاظ اینکه این حق عضویت قانونی باشد و بودجه اینکار بسازمان زمین شناسی داده شود این لایحه را تقدیم کردیم با وجود

این اگر کلیه کماکان زائد بنظر میرسد اشکالی ندارد که حذف شود.

مهدی شیخ الاسلامی - بنده پیشنهاد حذف کلمه کماکان را میدهم.

رئیس - نظر دیگری در ماده واحده نیست؟ اظهاری (نشد) پیشنهاد حذف قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید کلمه (کماکان) در لایحه عضویت ایران در سازمان زمین شناسی حذف شود.

مهدی شیخ الاسلامی

رئیس - به این پیشنهاد رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه با حذف کلمه کماکان موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) ماده واحده و کلیات آخر آن رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد لایحه برای تصویب مجلس سنا فرستاده میشود.

۶ - طرح گزارش شور اول کمیسیون امور اقتصادی و دارائی راجع به فروش سهام بانکهای تخصصی به مردم.

رئیس - گزارش شور اول فروش سهام بانکهای تخصصی بمردم مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون امور اقتصادی و دارائی بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور اقتصادی و دارائی در جلسه روز چهارشنبه ۲۵۳۶/۷/۲۷ با حضور آقای علی اصغر طباطبائی معاون پارلمانی وزارت امور اقتصادی و دارائی لایحه شماره ۴۶۸۵ مورخ ۲۵۳۶/۴/۲۳ راجع بفروش سهام بانکهای تخصصی بمردم را که در جلسه روز پنجشنبه ۲۵۳۶/۴/۲۳ مجتلین شورای ملی تقدیم و بشماره ۷۴۰ چاپ گردیده است مورد رسیدگی قرارداد و با اصلاحاتی تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بشرح زیر بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون فروش سهام بانکهای تخصصی به مردم ماده واحده - بدولت اجازه داده میشود تا میزان ۹۹٪ از سهام بانکهای تخصصی دولتی را برای فروش بمردم عرضه نماید. مدیریت این بانکها با در اختیار

مطلب دیگر اینکه در روزنامهها حتماً دوستان خوانند که خوشبختانه قدمی برداشتند و دو نفر را که رشوه خوارند و بنظر من اتهام دیگر نمی تواند باشد چون به هنگام وقوع جرم، مأمورین آنها را گرفته اند یا دولت آنها را گرفته ولی نمیدانم چرا اسمشان را نمی نویسند؟ این چه وحشی است که دولت دارد ازدوتا دزد؟ چرا اسم اینها را اعلام نمی کنند؟ چرا وقتی میروند توی اطاق و می بینند که پول را گرفته و توی جیبش گذاشته اسمش را نمی نویسند در روزنامه ها؟

کجای مسئله ایراد دارد که ما این آدم را به جامعه معرفی کنیم؟ این که دیگر اتهام نیست، اینکه دیگر کسی از اوشکایت نکرده است. بهرحال مطلبی بود که تذکر دادم، و اما این مسئله قیومیت مطلبی است که بنظر من دولت باید تجدید نظر کلی کند. بنده به این مطلب اعتقاد ندارم که فلان مأمور دولت از مردمی که سهام یک بانک را خریده اند شعورش بیشتر است و با اطلاعاتش بیشتر است و بهتر عمل می کند. چرا هر درصد سهام بانک را بفروشیم مردم و بگوئیم دولت با داشتن یک درصد سهام قیومیت آن را داشته باشد؟ مگر مردم این شعور را ندارند پولشان را که داده اند اداره اش را هم بعهده بگیرند؟ اصلاً این فکر چرا باید وجود داشته باشد؟ عرض کردم در ذوب آهن در ذوب مس و در شرکت نفت اینها مسائلی است و باید اداره آنها

ولو با فروش همه سهام با دولت باشد ولی الان دیدم بانک فرهنگیان هم پشت سر این لویایح لایحه ای آورده است که ۹۹ درصد سهام را بفروشد و قیم باشد، چه طبقه ای روشنفکر تر از ذابیه، فرهنگیان مملکت است که سهام یک بانک را ۹۹ درصدش را بخرند و بعد وزارت آموزش و پرورش بخودش اجازه بدهد قانون بیاورد که مایک در صد سهام را داریم و می خواهیم صدها هزار فرهنگی را که ۹۹ درصد سهام را خریده اند اداره کنیم؟ این توهین به مردم است اگر ب فکر این هستید که مردم مشارکت کنند، مشارکت فقط پول دادن نیست. مشارکت این است که بمردم حق حیات، حق رأی، حق اندیشیدن و حق فکر کردن بدهیم و گرنه سهم خریدن کافی نیست این چه مشارکتی است؟ بنظر من هیچ طبقه ای بهتر از خود فرهنگیان تشخیص نمی دهد که وقتی

۹۹ درصد سهام را خریدند چگونه بانک را اداره کنند و کی اداره کند. وزیر آموزش و پرورش هر قدر دانش و بینش و شعور داشته باشد نمی تواند شعورش بیش از سیصد هزار یا چهارصد هزار فرهنگی باشد. من استدعا میکنم آقای کاشفی این مطلب را حل کنید، و این فکر را از مخیله مأمورین اجرایی بیرون بیاورید که مردم احتیاج به قیم دارند. پانزده سال از انقلاب ایران گذشته، کارگران و کشاورزان ایران که امروز در حدی هستند که احتیاج به قیم

داشتن یک درصد سهام بعهده دولت و نمایندگی سهام دولت در بانکهای مذکور با وزیر مسئول و وزیر امور اقتصادی و دارائی و وزیر مشاور و رئیس سازمان برنامه و بودجه خواهد بود.

تبصره ۱ - انتخاب اکثریت اعضای هیئت مدیره بانک و عزل آنان بانمایندگان سهام دولت میباشد حدود وظایف و اختیارات و مسئولیت این مدیران نیز طبق قوانین مربوط و مقررات اساسنامه بانک خواهد بود.

تبصره ۲ - تشخیص تخصصی بودن بانک بعهده شورای پول و اعتبار است.

تبصره ۳ - ضوابط فروش سهام و نحوه مصرف وجوه حاصل از فروش سهام این بانکها طبق آئین نامه ای خواهد بود که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارائی به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۴ - آن قسمت از مقررات قانون تجارت منجمله قسمت اخیر ماده ۸۸ لایحه اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب اسفندماه ۱۳۴۷ و سایر قوانینی که با مفاد این قانون مغایرت داشته باشد لازم الرعایه نخواهد بود.

مخبر کمیسیون امور اقتصادی و دارائی

محمد علی ادیب مجلسی

رئیس - کلیات لایحه مطرح است آقای مظهري بفرمائید

مظهري - لایحه ای که امروز شور اول آن مطرح است باعتقاد من یکی از لویایح بسیار ارزشمندی است که در طریق سپردن کار مردم به مردم و مشارکت دادن مردم از سوی دولت به مجلس شورای ملی تقدیم شده و مبتنی است بر رهنمودهای شاهنشاه آزادمهر و اینکه مردم را در سهام کارخانجات و بانکها و شرکت های دولتی شریک کنند لایحه دیگری هم امروز مطرح است که در مورد آنهم بنده پیشنهادی دارم ولی تفاوتی است بین این و آن که مربوط به واحدهای تولیدی است که دولت ایجاد کرده نظیر صنایع سنگین و صنایع مادر که باید پس از فروش هم اداره آن با دولت باشد ولی حالا که میخواهید ۹۹ درصد سهام بانکها را بفروشید به مردم حق این است که اداره امور آنها بدست خود مردم باشد و این سؤال برای من مطرح است که چرا دولت برای خودش در همه امور قیومیت قائل شده است؟ چرا هر کس که پشت میز اداره می نشیند خودش را قیم مردم می داند؟ اگر لایحه آورده اید که ۹۹ درصد از سهام یک بانک را بمردم بفروشید و مردم هم ۹۹ درصد سهام را خریدند اینها دیگر قیم نمیخواهند که دولت بیاورد و با داشتن یک درصد از سهام بانک را اداره کند، در حالیکه میدانیم دولت هیچ وقت تاجر خوبی نبوده است،

ندارند با این فکر مبارزه کنند و این فکر را از خیل مسائلی که در این مورد بنده پیشنهاد مفصلی دارم که تقدیم مقام محترم ریاست می‌کنم و امیدوارم در کمیسیون‌های مربوطه مورد توجه قرار بگیرد تا مردم مشارکت کنند، بسیاری از شرکت‌های بخش خصوصی که ۱۰ درصد از سهامش در اختیار چند سرمایه دار هست کسانی که سهام بقیه را خریده‌اند پشیمان هستند برای اینکه این ۱۰ درصدها هرکاری که دلشان خواهد می‌کنند، و از حق آن ۹۰ درصد سوء استفاده می‌کنند و حالا در این بانکی هم که ۹۹ درصد از سهامش را می‌فروشیم به مردم، در بانکی که سهامش را خود فرهنگیان دارند، باز آنجا هم بیایم قائل بشویم که بکنفر یا پنج نفر بنشینند و تصمیم بگیرند این با فلسفه انقلاب ایران مخالف است و امیدوارم مورد توجه همکاران گرامی قرار بگیرد متشکرم (احسنت)

رئیس - آقای مشیر بفرمائید.

دکتر مشیر - بنده خیال می‌کنم بعد از بیانات گرم و شورانگیز جناب آقای مظهري مجلس مستغنی باشد که بیانات بیشتری در اطراف این مطلب بشود اما آنچه که بنظر این جانب برسد بیه خیر و صلاح مملکت می‌دانم این است که در رژیم حکومت قانون و مشروطیت در امر تجارت همیشه باید به افکار و احساسات مردم توجه بشود کسانی که سرمایه‌گذاری می‌کنند در امر اقتصادی و تجاری، حتماً بایستی که ذی‌نظر باشند و اگر غیر از این باشد حقوق جامعه متزلزل میشود، من مثال می‌زنم یک بانکی با صد میلیون تومان سرمایه تشکیل میشود یک درصد با دولت است، مردم ۹۹ درصد از سهام آنرا دارند یعنی ۹۹ میلیون تومان مردم پرداخته‌اند و یک میلیون تومان دولت، واقعاً دولت بچشمه نسبت این حق را برای خودش قائل میشود که ۹۹ درصد باشد این برخلاف تمام اصول است من در مورد آن قوانین اختصاصی مثلاً دانشگاه‌های نظامی که در همه‌جای دنیا برای حفظ مصالح ملتها ضروری است حرفی ندارم، اما دادگاههای خصوصی و هر نوع دادگاه اختصاصی را خلاف اصول میدانم مثلاً فرض کنید اختیاراتی که شهرداری‌ها و سایر مراجع دارند همه باید در قلمرو دادگستری قرار بگیرد چون نایک قانون عام داریم بنام قانون تجارت که بر اساس آن شرکت‌های سهامی خاص و عام تشکیل شده که اجلی فرید و مهمترین آنها بانک‌ها هستند قانون تجارت میگوید کسانی که

می‌شود که وظیفه خود را فراموش میکند و انسان را بیچاره می‌سازد در جامعه نیز چنین اتفاقی رخ میدهد که برخی اوقات در مرحله‌هایی از زندگی و حیات ملت قدرت‌ها و مؤسسات و سازمانهائی پیدا می‌شوند که بجای سازندگی و انجام وظیفه از قدرت و امکان قانونی خودشان سوء استفاده می‌کنند و بسود شخصی خود و یا گروه خاص و به زیان همگان از آن امکانات و قدرت‌ها بهره می‌گیرند - که چنین چیزهائی در جامعه ملی ایران هیچ عنوان قابل تحمل نیست و این لکه‌های ننگ با نهایت قدرت باید هر چه زودتر زود شود و جامعه ما از این پلیدیها مبرا باشد مثل آن مدیر کل که روز گذشته و امروز خبر آن در روزنامه‌ها منعکس شده بود که برای اخذ رشوه در کار شروع و منطقی و عادی مردم ایجاد اشکال و کارشکنی می‌نموده و با این ترتیب خودش و معاونش بجای انجام وظیفه و خدمت‌قانونی از مردم اخاذی می‌نموده که در حین ارتکاب جرم دستگیر و تحت تعقیب قانونی قرار گرفته و من تعجب دارم که چه انگیزه‌ای وجود دارد که نام این قبیل اشخاص پلید و خائن به مملکت که منشأ نارضایتی‌های فراوان هستند که دشمنان این مملکت از آن بهره می‌گیرند برای اطلاع عمومی فاش و بر ملا نشود ما در عصری زندگی می‌کنیم که جامعه ما باید خیلی از محافظه‌کاری‌ها را که مایه‌کندی و ترمز پیشرفت‌هاست به سینه تاریخ بیپار و با حرکت‌های سنجیده و سریع و برگشت‌ناپذیر بسوی هدف‌های مقدس خودش به جلو برود و در این مرحله حساس این قبیل کارها گناه نابخشودنی است.

در مورد بانک‌ها هم همین موضوع صادق است یعنی بانک مؤسسه اقتصادی است که با گردش درست و صحیح پول می‌تواند جریان سالم را بوجود بیاورد و هرگاه بانک این نقش اصلی خودش را فراموش کند و صرفاً بصورت یک مؤسسه سودآور آنهم چه سودهای کلان و بادآورده خودش را تلقی بنماید آشفتنگی‌هایی را بوجود خواهد آورد که جامعه بشدت از اثرات منفی و زیان‌بخش آن متضرر خواهد شد گزارشی است که در نشریه معتبر هفتگی خواندنیها درباره کار بانک‌ها انعکاس یافته که بسیار مفصل و هشدار دهنده است من خلاصه آنرا در اینجا بازگویی کنم که بناسناد این گزارش از مجموع ۲۱ بانک که بیلان سود و زیان آنها انتشار یافته در حالیکه مجموع سرمایه پرداخت شده آنها جمعاً در حدود ۱۳ میلیارد بوده است در سال گذشته برابر بیلان انتشار یافته خودشان در همین حدود

یعنی سرمایه پرداخت شده بیشتر از ۱۳۳ میلیارد بهره و کارمزد از اشخاص دریافت نموده‌اند بزبان دیگر معادل سرمایه پرداخت شده بهره و کارمزد به حساب مشتریهای خودشان منظور نموده‌اند.

وقتی برنامه ما مبارزه با تورم است باید به این ارقام کلان و سرسام‌آور توجه کنیم که این ۱۳۳ میلیارد در مجموع اقتصاد مملکت حتماً اثر توری داشته و خواهد داشت که البته باید حساب و کتابی وجود داشته باشد و حد و مرزی برای سودهای کلان هر مؤسسه منجمه بانک‌ها تعیین شود.

و اما در مورد این لایحه و عرضه نمودن ۹۹٪ از سهام بانک‌های تخصصی دولتی ب مردم طبعاً در توزیع عادلانه درآمدهای ملی بین مردم مؤثر خواهد بود و جوه دریافتی از این بابت در مسیرهای تولیدی و مفیدی که مورد نیاز مملکت باشد با سرمایه‌گذاری بشود و بانک‌های خصوصی هم برای منطبق کردن خودشان ناگزیر به رعایت ضوابط درست تری خواهند بود علیهذا در این باره پیشنهادی از سوی جناب دکتر عاملی و اینجانب تقدیم شده که تقدیم می‌شود و بر این اساس که برای مشارکت هر چه بیشتر مردم و جلب پس‌اندازهای کوچک مردم و جلوگیری از اینکه گروه معدودی با سرمایه‌های کلان سهام این قبیل بانک‌ها را در اختیار بگیرند و هدف لایحه از بین بیرون در ضابطه فروش سهام مبلغ سهام ده هزار ریالی ذکر بشود تا گروه‌های بیشتری بتوانند سهام بانک‌های دولتی را خریداری نمایند موضوع دیگر در تبصره ۴ همین لایحه آمده است قسمتی از مقررات قانون تجارت منجمه قسمت اخیر ماده ۸۸ لایحه اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب اسفندماه ۱۳۴۷ و سایر قوانین دیگر که معیار یا مفاد این قانون باشد لازم‌الرعایه نخواهد بود چون لازم‌الرعایه نبودن این قسمت‌های اشاره شده در تبصره لایحه می‌تواند مفهوم شمول عام را داشته باشد در صورتیکه این قوانین بر حسب مورد‌های خاص همچنان نافذ خواهند بود و منسوخه تلقی نخواهد شد اینستکه نظریات جناب آستانکه لازم‌الرعایه نبودن، قوانین اشاره شده محدود به مفاد و موضوع همین لایحه باشد از توجهی که فرمودید استنکازم (احسنت)

رئیس - آقای دانشی بفرمائید.

دانشی - جناب آقای رئیس، همکاران ارجمند،

دیشب که من این چند لایحه را بطایفه می کردم در دولایحه تصمیم گرفته مطالبی عرض کنم ولی از شماجه پنهان بعد که روزنامه کیهان را خواندم در صفحه اول نوشته بود پول سرطان میآورد. حقیقت اینکه وقتی این تبتیر را دیدم منصرف شدم که اصلاً درباره بانک و بانکداری و آن چیزی که مربوط به پول است صحبت کنم ولی اجازه بفرمائید اضافه کنم وقتی که آخر مطلب را در صفحه چهارم خواندم معلوم شد که سکه سرطان میآورد نه خود پول و ثروت، (مظہری) - معلوم شد که سرطان هم مخصوص فقرا است چون سکه سرطان میآورد نه اسکناس) ولی ثروت سرطان های دیگری برای اجتماع بوجود میآورد اگر درست از آن استفاده نشود و اگر درست بهره گیری نشود. لایحه ای که الان مطرح است و مورد بحث همکاران و دوستان ارجمند قرار گرفت از چند نظر قابل بحث و تجزیه و تحلیل است اجازه بفرمائید پیش از آنکه نظرات خودم را که موافق نظر همکاران ارجمند است بیان بکنم، جوابی را که دولت بخواهد داد مطرح بکنم، البته اگر حمل برداعتن علم غیب نفرمائید، بعد بپردازم به توضیح آن مطالب و فکر نکنید که من در اینجا دارم از این لایحه دفاع میکنم بلکه همگام و همفکر با سایر دوستان هستم. دولت میکویا بانکهای تخصصی از منابع بین المللی و خارجی و امپانی گرفته با ضمانت و تضمین خود دولت بنابرین برای اینکه منابع بین المللی و بانکهای بین المللی که باین بانکهای تخصصی وام میدهند مطمئن باشند که ضمانت دولت است بنابرین دولت با واگذار کردن مدیریت به صاحبان سهامی که بموجب این لایحه بوجود میآیند نمی خواهد خودش را از این معرکه کنار بکشد و جلاحتش در این است که مدیریت این بانکها را خودش داشته باشد این نظر و فکری است که تصور میکنم دولت باین مطلب جواب خواهد داد اما مطلبی که در اینجا هست و قابل دقت و امعان نظر هست این است که چطور منابع خارجی که باین بانکها وام دادند و دولت تضمین کرده این حق برایشان هست که دولت مدیریت را داشته باشد ولی مردمیکه میخواهند سرمایه گذاری و مشارکت کنند مدیریت در آنجا نداشته باشند اصولاً شما با این لایحه آمده اید یک اصل حقوقی را بهم ریخته اید. اصل حقوقی چون اصول نه قابل تقلیل است. هست و نه قابل از بین رفتن، ما نمی توانیم اصل را از بین ببریم و اصل هم هیچ موقع قابل تقلیل نیست اصل مسلم در سرمایه گذاری و مشارکت این

است که باید نظارت و دخالت هم داشته باشد اگر چنانچه این نظارت و دخالت را ما از بین ببریم درست همان شعر معروف تقسیم عادلانه خواهد بود: از با ما به ثریا از آن تو، از سطح حیاط تا باغ از آن من. شما میکوید بیاید و درصد پولتان را بریزید اینجا در اختیار ما بگذارید آنوقت شما هر کار می خواهید بکنید بهر کشت و صنعتی وام بدهید بهر کارخانه و رشکسته ای که بشتش و رشکستگهای بعدی هم هست وام بدهید بعد هیچکس هیچگونه دخالت و نظارتی هم نداشته باشد این برخلاف یک اصل مسلم حقوقی است و تضييع حق هم از مجلس نباید انتظار داشت اگر مشارکت مردم را می خواهید چنانچه جلب سرمایه مردم را می خواهید راهش این نیست. من هم پیشنهاد میدهم البته نظارت دولت و رهبری و ارشاد دولت و دخالت دولت مسلم باید باشد اما نه صددرصد بلکه ۹۹ درصد قدرت را هم باید منظور کرد و آنرا باید بحساب آورد باید به نیروی مردم هم توجه بشود و گرنه مردم با این لایحه و با این وضع سرمایه گذاری در این زمینه نخواهند کرد میروند اوراق قرضه ملی میخرند مالیات هم نمی دهند سوخت و سوز هم هیچ ندارد خناتش راحت است ازین هم نبرد و یا به سبده بابت میگذازد مالیات هم نمیدهد یا میدهد نمیدانم چون خودم پول ندارم در حضورت مطمئن است این راه جلب سرمایه مردم است اما در این زمینه مطلب دیگری هم هست شما حتماً داستان مشنوی را شنیده اید یا خوانده اید و بکرات بگوشتان رسیده است: شیر بی بال و دم و اشکم که دید

این چنین شیری خدا هم نافرید این مصداق قانون تجارت ما شده، اغلب قوانین ما شده اغلب قوانینی که اصول و استخوان بندی داشتند مثلاً قانون استخدام کشوری را دیدید که چطور شعبات و زوایا و حواشی برایش بوجود آوردند، فلان سازمان را از قانون استخدام کشوری مجزا کردند فلان وزیر که قدرت بیشتری داشت تشکیلات خودش را از این قانون جدا کرد الان متخصصینی که قانون استخدام کشوری را نوشته اند در تعجب هستند مخلوقی که ساعتها و روزها و ماهها بوجود آوردند آن را حالا نمی شناسند (حجتی) - کاسه کوزه ها سر معلمین شکست (الان هم قانون تجارت بهمین صورت درآمده اصولاً قانون آن ایست و جلال و قدرتی را که باید داشته باشد از دست داده است همینطور قانونی که چندی پیش آمد اینجای لایحه ای بود که در اینجا اصلاح

و بصورت قانون درآمد و آن جلوگیری از عبور دادن دام در معابر بود. بنده و جنابعالی با هم میرویم توی این خیابانها همین کنار مجلس شورای ملی می بینیم که چقدر گاو و گوسفند دارند عبور میدهند پس وقتیکه قانون قابل اجرا نیست چرا یک قوانینی میآوردید که اعتماد و باور مردم را نسبت به قانون سست و ضعیف میکنید همینطور هر قانونی که میآوردید، مثل گوشت قربانی، آنها را از قانون تجارت و از قانون فلان و فلان مجزا میکنید احترام قانون را رعایت بکنید، دولت باید مجری قانون و حافظ قانون باشد قانونی که با زحمت تهیه شده و نحوه تشکیل مجمع عمومی و نحوه اخذ رأی و همه اینها در آن آمده است، چرا می آید همینطور قسمت، قسمت و تکه تکه می کنید بنظر من این لایحه را دولت بردارد ببرد تصحیح کند و بهتر بکند و بعد در کمیسیونها هم توجه بیشتری بان بکنند تا در مجلس مطرح بشود عرضی ندارم. (احسنت)

رئیس - آقای آستانه ای بفرمائید.

آستانه ای - با اجازه مقام ریاست و همکاران ارجمند، گاهی بر حسب تصادف بدشانسی هایی دامن آدم را میگیرد و انسان ناگزیر است باین بدشانسی تن دردهد، و این بدشانسی امروز بقیه مرا گرفته است که بعد از چهار گوینده زیر دست صحبت می کنم و متأسفانه با عقاید و نظرات هر چهار نفرشان مخالفم (خنده نمایندگان) از نظر احترام به مطلب های اقتصادی باید عرض کنم که من شخصاً همه مکتب های اقتصادی را که علمای علم اقتصاد در دانشگاهها تدریس کرده اند هنگام عمل در اجتماع با احتیاط به آنها مینگرم و یا تأمل می پذیرم، زیرا دیده شده است بمقدار صددرصد درست نیست، آن فرمول اقتصادی برای ملتی درست است که آن ملت در کمال حزم و احتیاط بنشینند و قوانینی را بگذارند که اگر مفید فایده شد آن را اجرا کنند و حتی اگر مفید بود برای آن ملت آن قانون علم است و لازم الاجرا. ما در ممالک سرمایه گذاری گاهی فرمولهایی داریم که حتی در ممالک سوسیالیستی این کارها را نمی کنند، مالیاتی که مردم امریکا بابت حقوق میدهند شاید در اروپای شرقی نباشد دولت با کمال حزم و احتیاط نشسته و قانونی را آورده و پیشنهاد می کند نه تهدید می کند و نه اجباری در این قانون هست می گوید من این فرمول را این طور پیاده میکنم اگر کسانی بایند بیایند سهام این بانکها را بخرند تا ۹۹ درصد من می فروشم، حسب الامر ملوکانه امروز امر نظارت به همه مردم ایران تفویض شده است، آن زارع روستائی که پشت کوههای گیلان و مازندران کار میکند می تواند در کار

دولت اظهار نظر کند همینطور تا سطوح بالا که بالا تریش مجلسین هستند، دوستان عزیز ما باید تعصب را قدری کنار بگذاریم که من نمی بینم زیر این سقف کسی تعصب داشته باشد (احسنت)، خودم از نظر کار در زندگی اهل کسب و کشاورزی و تجارت هستم و میدرمانی هم که کار تجارت را دارند کمال احترام را می گذارم و معتقدم آبادانی هر کشور به تجارت و صنعت آن کشور بستگی دارد ولی فراموش نکنیم که بعد از شهریور ۲۰ تا سالهای ۳۰ و ۳۰۰ بیش از ۲۰ شرکت بزرگ در ایران زمینی که بدست صاحبان سهام عمده افتاد از بین رفته، چرا برای آنکه آنها می گفتند که ما اکثریت داریم و اکثریت حاکم است، البته قوانین تجاری ما اصلاح شد، درست است آن که سرمایه دار بزرگتر است غم بیشتری میخورد و لیبسی اگر در یک شرکتی ۳۰۰ نفر شریک شدند اکثریت داشتند و ۱۰ درصد از سهام را جمع کردند و برای خودشان هیأت مدیره تشکیل دادند نتیجه اش این می شود که الان روح همستگي در شرکت های سهامی از ایران زمین زخت بر بسته است و این بدترین مصیبت است برای ملتی که بهمدیگر اعتماد نکنند حتماً بخاطر دارید که چند کارخانه در اصفهان و تبریز ورشتر برچیده شد. چرا برچیده شد؟ برای اینکه صاحبان سهام عمده با همدیگر ساختند و اکثریت صوری پیدا کردند و هیأت مدیره تشکیل دادند و سهام مردم را خوردند و از بین بردند، دولت برای اینکه بتواند جلب و جذب سرمایه های کوچک را بکند ناچار تدبیر دیگری اندیشیده است در این کار می خواهند اولاً سرمایه ها در کار تولید بکار گرفته شود و از سوی دیگر حس مالکیت در مردم توسعه پیدا کند برای ما آزمون یک تجلی است که هرانسان و هر فرد کارگر و کشاورز در هر شغلی که باشد ولو در ادنی اشغل مملکتی دارای سهام های مختلف باشد و راهش هم همین است ولی ارتباط فرد را با اجتماع دولت منظم میکند، این دولت است که ارتباط من با رئیس دولت و دولت را با رفتر شهر معین می کند باید رفتر شهر بداند اگر هزار تومان دارد و سهام بخرد تشکیلاتی هست که حقوقش را در مقابل دیگران حفظ میکند و اینجا است که مداخله دولت حداقل برای مدت زمانی که بتوانند مردم سر پای خود بایستند و مدیریت شایسته را اعمال بکنند لازم بنظر میرسد و امیدوارم تذکراتی که نمایندگان پیش از من دادند مورد توجه دولت قرار بگیرد ولی من حالا نمیدانم متأسفانه با خوشختانه نسبت

باین لایحه گرایش موافقی دارم ورأی موافق خواهم داد (مظہری - ماہم موافق مشروط هستیم) و موقع را منتہم میدانم و پیشنهاد میکنم واستدعای کنم کہ در جهت اینی همه سرمایہ گذاران چه آنها کہ زیاد سرمایہ گذاری می کنند و چه آنها تیکہ کم سرمایہ گذاری می کنند و همه مورد احترام ملت ایرانند از همه آنها حمایت بشود (مظہری - هدف ما ہم همین است). چه آنها کہ هزاران تومان سرمایہ گذاری میکنند و چه آنها تیکہ هزار تومان سرمایہ گذاری می کنند باید از آنها ہم دلجویی کنند و باز بینی بیشتر در لوائح تجارت نسبت بعموم مردم بشود و دولت امان نظری داشته باشد کہ همه ملت ایران نسبت بامور سرمایہ گذاری علاقمند بشوند و یک تجربه دارم بعرض میرسانم انشاء اللہ دیگر تکرار نخواهد شد حسب الامر ہمایونی کہ فرمودند سهام کارخانہ های بزرگ را در ایران زمین تقسیم بکنید تا مردم بخزند بدیہی است ہر قانون مفید و بزرگی کہ در ایران تدوین بشود فرمان نخست آنرا شاہنشاه بزرگ از ۲۰ سال پیش تذکر وارائہ طریق فرمودہ اند و اکنون بصورت قانون اجرا می شود من حالا اسم آن کارخانہ را نمی برم کہ ۲۰۰ هزار تومان سرمایہ را برای رخت و اہواز دادند و از سوی دیگر عوامل خودشان را فرستادند کہ آن سهام را جمع کردند یعنی تا مردم رفتند و آن سهام خواستند جواب دادند کہ تمام شدہ است اینگونہ تدلیس ها را دولت باید متوجہ باشد دوستان عزیز می کہ قبل ازین اظهار نظر کردند بیشتر ناراحتی شان از تصمیماتی است کہ بعضی از مدیران دولتی متأسفانہ می گیرند بدیہی است کہ این معیارها قابل توجہ است اما از سوی دیگر زمانی فرا رسیده است کہ حفظ حقوق همه ملت ایران باید مطلق نظر دولت باشد و اگر دولتی نخواهد حفظ حقوق همه مردم ایران را بکند بدون شک حسب الامر ہمایونی مرخص خواهد شد و اکنون جای آن نیست کہ ماطلہ و مسامحہ و تساهل برای کسی مغری را باز کند از حوصلہ ای کہ فرمودید متشکرم (احسنت).

رئیس - نظر دیگری در کلیات لایحہ نیست؟ (اظهاری نشد) بورد در شور مادہ واحدہ رأی می گیریم خانمها و آقایانیکہ موافقت خواہش می کنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد در مادہ واحدہ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود. (بشرح زیر خوانندہ شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی
پیشنهاد مینماید در مادہ واحدہ لایحہ فروش سهام

بانکهای تخصصی مردم اصلاح شود کہ اکثریت اعضاء ہیأت مدیرہ (نصف بعلاوہ یک) تا مدت ۵ سال با دولت خواهد بود.

با تقدیم احترام - دکتر مشیر ریاست محترم مجلس شورای ملی
در مادہ واحدہ لایحہ حفظ مدیریت شرکتهای دولتی پیشنهاد مینماید:

مادہ واحدہ بدین شرح اصلاح شود.
اکثریت اعضاء ہیأت مدیرہ (نصف بعلاوہ یک) واحدهای دولتی مشمول قانون کسرتش مالکیت واحدهای تولیدی کہ ۹۹٪ سهام آنها در اجرای قانون در دست مردم قرار میگردد تا مدت ۵ سال با دولت خواهد بود.

با تقدیم احترام - دکتر مشیر ریاست محترم مجلس شورای ملی

احتراماً در مورد لایحہ قانون فروش سهام بانکهای تخصصی بہ مردم ترتیب چاپ ۷۵۵ پیشنهاد می شود در تبصرہ ۳ همین لایحہ از نظر توزیع عادلانہ درآمد با ملی (سهام دہ ہزار ریالی) در ضوابط فروش سهام گنجانندہ شود تا پس اندازهای کوچک مردم در این مشارکت اقتصادی سهم گردند.

با احترام - دکتر حسین طبیب دکنر محمدرضا عاملی

ریاست محترم مجلس شورای ملی
احتراماً در مورد لایحہ قانون فروش سهام بانکهای تخصصی بہ مردم ترتیب چاپ ۷۵۵ نظر برای تیکہ از مفهوم عبارت لازم الرعایہ نبودن آن قسمت از مقررات قانون تجارت منجملہ قسمت اخیر مادہ ۸۸ لایحہ اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب اسفندماہ ۱۳۴۷ و سایر قوانینی کہ با مفاد این قانون مغایرت دارد مشمول عام استنباط می شود در صورتیکہ همین قسمت های اشارہ شدہ در موارد دیگر نافذ خواهند بود علیہذا پیشنهاد می نماید در تبصرہ ۴ لایحہ بعد از عبارت و سایر قوانینی کہ با مفاد این قانون مغایرت داشته باشد عبارت (در مورد این لایحہ) اضافه شود.

با احترام - دکتر حسین طبیب دکنر محمد رضا عاملی

ریاست محترم مجلس شورای ملی
احتراماً پیشنهاد مینماید در لایحہ قانون فروش سهام بانکهای تخصصی بہ مردم اصلاحات زیر انجام شود:
مادہ واحدہ - بدولت اجازه داده میشود ۹۹٪ از سهام بانکهای تخصصی دولتی را برای فروش بہ مردم عرضه نماید. مدیریت این بانکها تا زمانی کہ ۵۱٪ از

سہام بہ فروش نرسیدہ و از آن تاریخ تا مدت ۲ سال بعہدہ دولت و نمایندگی سہام دولت در بانکهای مذکور با وزیر مسئول و وزیر امور اقتصادی و دارائی و وزیر مشاور و رئیس سازمان برنامه و بودجہ خواهد بود.

تبصرہ ۱ - دولت پس از فروش ۵۱٪ سهام حتی با در اختیار داشتن یک درصد سهام بہ نسبت تعداد اعضاء ہیئت مدیرہ یک یا دونفر از اعضاء ہیئت مدیرہ را انتخاب خواهد کرد و عزل آنان نیز با نمایندگان سہم یا سهام دولت خواهد بود. بویجہ حدود وظایف و اختیارات و مسئولیت و انتخاب اعضاء ہیئت مدیرہ و مدیران طبق قوانین مربوط و مقررات اساننامہ بانک خواهد بود.

تبصرہ ۲ - ہرگونہ تغییر در اساننامہ بانک کہ مربوط بہ هدفها و برنامه بانک باشد تنها با موافقت نمایندہ یا نمایندگان دولت در ہیئت مدیرہ و با مجمع عمومی قانونی خواهد بود.

تبصرہ ۳ - تشخیص تخصصی بودن بانک بعہدہ شورای پول و اعتبار خواهد بود.

تبصرہ ۴ - ضوابط فروش سهام ونحوہ مصرف وجوہ حاصل از فروش سهام این بانکها طبق آئین نامہ ای خواهد بود کہ بہ پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارائی بہ تصویب ہیئت وزیران خواهد رسید ولی ابھیج عنوان بہ یک شخص حقیقی یا حقوقی نمیتوان بیش از دوست ہزار ریال از سهام یک بانک را فروخت.

تبصرہ ۵ - آن قسمت از مقررات قانون تجارت منجملہ قسمت اخیر مادہ ۸۸ لایحہ اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب اسفندماہ ۱۳۴۷ و سایر قوانینی کہ با مفاد این قانون مغایرت داشته باشد لازم الرعایہ نخواہد بود. با تقدیم احترام - علی اصغر مظہری

رئیس - لایحہ و پیشنهادها برای شور دوم بہ کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۷ - طرح گزارش شور اول کمیسیون امور اقتصادی و دارائی راجع بہ افزایش سہمیہ ایران در صندوق بین المللی پول.

رئیس - گزارش شور اول افزایش سہمیہ ایران در صندوق بین المللی پول مطرح است قرائت میشود. (بشرح زیر خوانندہ شد)

گزارش شور اول از کمیسیون امور اقتصادی و دارائی بہ مجلس شورای ملی.

کمیسیون امور اقتصادی و دارائی در جلسہ روز چهارشنبہ ۲۵۳۶/۷/۲۷ بحضور آقای علی اصغر طباطبائی

معاون پارلمانی وزارت امور اقتصادی و دارائی لایحہ شماره ۸۰۰۳ مورخ ۲۵۳۶/۳/۲۳ راجع با افزایش سہمیہ ایران در صندوق بین المللی پول را کہ در جلسہ روز پنجشنبہ ۲۵۳۶/۴/۲۳ مجلس شورای ملی تقدیم و بشمارہ ۷۴۴ چاپ گردیدہ است برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و مصوبہ شور اول را عیناً تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بہ مجلس شورای ملی تقدیم میدارد.
لایحہ قانون افزایش سہمیہ ایران در صندوق بین المللی پول
مادہ واحدہ - دولت مجاز است سہمیہ ایران را در صندوق بین المللی پول از یکصد و نود و دومیلیون واحد حق برداشت مخصوص بہ ششصد و شصت میلیون واحد حق برداشت مخصوص افزایش دہد و مقررات مربوط بہ نحوه پرداخت مبلغ افزایش سہمیہ را بتجویحہ از طرف مؤسسہ مذکور پیشنهاد شدہ است قبول کند.

تبصرہ - واحد حق برداشت مخصوص واحد محاسبہ در معاملات صندوق بین المللی پول است کہ در تاریخ ۱۸ تیرماہ ۱۳۵۱ (۲۵۳۱) رسماً معادل ۸۲/۲۴۲۵ ریال بودہ است و در حال حاضر طبق ضوابط مصوب ہیئت مدیرہ صندوق بین المللی پول نرخ روزانہ آن متغیر میباشد. مخبر کمیسیون امور اقتصادی و دارائی محمد علی ادیب مجلسی

رئیس - کلیات لایحہ مطرح است آقای فلاح مقدم فرمائید.

فلاح مقدم - لایحہ ای کہ در مورد قانون افزایش سہمیہ ایران در صندوق بین المللی پول مطرح است برای برابری ریال ایران را با واحد پول جهانی با اصطلاح SDR آورده کہ در حدود ۸۲ ریال و یک مقدار عدد کسری خوشبختانہ وقتی برابری ریال ما در سطح جهانی با یک پول بین المللی تقابلی شدہ و بعہم اشارہ کردہ کہ طبق ضوابط ہیأت مدیرہ و مصوبہ ای کہ دارند این تغییرات ہم ہمیشہ مورد نظر است کہ اعلام بکنند

رئیس - آقای فلاح مقدم در این لایحہ صحبت تعیین برابری پول ایران نیست اینجا فقط صحبت از افزایش حق برداشت مخصوص است.

فلاح مقدم - ہمنطور است خوشبختانہ از برکت انقلاب ایران بہ وضع ارز ایران خیلی توجہ شدہ است و امروز دنیا بہ وضع مالی ایران احترام می گذارد.

رئیس - ہنطور این است کہ تصور نشود لایحہ مربوط بہ تعیین برابری پول ایران است.

فلاح مقدم - نہ خیر بندہ توجہ دارم عرض کنم ما

پشتوانه‌ای مثل نفت داریم و با درایت و راهمائی رهبر اندیشمند ملت ایران هر روز آیین اعتبار برای مملکت ما بیشتر ایجاد می‌شود بنده تذکری داشتم و نظر جناب آقای کاشفی و آقای طباطبائی را به این مطلب جلب می‌کنم بول ما در سطح جهانی وقتی دارای چنین اعتباری هست می‌بینیم که متأسفانه در بعضی جاها روی ریال معامله نمی‌شود یا کمتر توجه میشود و اخیراً در بعضی از کشورهای اروپائی خوشبختانه دیدم که در ستون ارزش ارزها ریال به حساب آمده ولی در همه جا عمومیت ندارد در بعضی جاها هبست و در بعضی جاها نیست بنده نظرم این است که دولت در این زمینه بررسی بکند و امکاناتش را در نظر بگیرد ببیند آیا ممکن است که با استثنای معاملات تهارتی یا پایاپای آن قسمت از صادراتی را که ما باید با ارزهای دیگر بپردازیم یک چند درصدش را با ریال از ما قبول بکنند، در مقابل اجناس صادراتی‌شان، بالنتیجه ریال در صحنه جهانی کم و بیش به چشم خواهد خورد اول اینکه از نظر شناسائی خوب است و دوم اگر کسی به پول ریال احتیاج داشته باشد در دسترسش خواهد بود ما می‌بینیم در هیچکدام از بانکهای خارج اسکناس ما وجود ندارد و اگر وجود داشته، باشد توریست استقبال میکند و قبول میکند چون در بدو ورود به ایران پول و ارز ایران را در جیبش خواهد داشت اگر ما یک درصد صادرات با استثنای معاملات تهارتی را بصورت ریال انجام بدهیم موفقیت بزرگی برای ما خواهد بود (صحیح است) مسئله دیگر جناب آقای طباطبائی ما در اینجا الان واحد پولمان ریال است ولسی می بینیم که دینار هم هنوز از جریان خارج نشده است صد دینار یک ریال است و دنیا الان اجزای واحد پولی ما را دینار می‌شناسد ولی عملاً ما در مملکت خودمان اصلاً روی دینار معامله نمی‌کنیم. ۵۰ دینار ده شاهی است و الان یک توریست خارجی اگر بخواهد ذریکی از بانکها پولش را خرد کند و بخواهد ۵۰ دینار بگیرد این پول وجود ندارد و اصلاً شما ضرب نمی‌کنید آیا بهتر نیست این را که چیز زائدی است حذف بکنید ۲۰۰ دینار ما در حدود یک دلار است در حالیکه واحد پول ما ریال است و به اجزاء آن احتیاجی نیست یک ریال یک هفتادم دلار است ولی دینار اصلاً بحساب نمی‌آید تقاضایم اینست که دولت در این مورد مطالعه بکند و اگر اصلاح است دینار از پول ما از اجزاء واحد ریالی ما بکلی حذف بشود.

رئیس - نظری دیگری در کلیات لایحه نیست؟ (اظهاری نشد) به ورود در شور ماده واحده رأی میگیریم

خانها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. در ماده واحده نظری نیست؟ (اظهاری نشد) لایحه برای شور (دوم) به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۸ - **تقدیم لایحه موافقت نامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری عراق بوسیله آقای سنجهرظلی معاون وزارت امور خارجه.**
رئیس - آقای دکتر ظلی بفرماید.

سنجوهرظلی (معاون وزارت امور خارجه) - از جناب آقای رئیس مجلس شورای ملی اجازه می‌خواهم لایحه موافقت نامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری عراق را به ساحت مقدس مجلس شورای ملی تقدیم بکنم.

رئیس - لایحه به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود
۹ - **طرح گزارش شور اول کمیسیون امور اقتصادی و دارائی راجع به حفظ مدیریت شرکت های دولتی مشمول قانون گسترش مالکیت واحدهای تولیدی.**

رئیس - گزارش شور اول حفظ مدیریت شرکتهای دولتی مشمول قانون گسترش مالکیت واحدهای تولیدی مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون امور اقتصادی و دارائی بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور اقتصادی و دارائی در جلسه روز چهارشنبه ۲۷ مهرماه ۲۵۳۶ با حضور آقای علی اصغر طباطبائی معاون پارلمانی وزارت امور اقتصادی و دارائی لایحه شماره ۴۲۷۸۲ مورخ ۲۵۳۶/۴/۹ راجع به حفظ مدیریت شرکتهای دولتی مشمول قانون گسترش مالکیت واحدهای تولیدی که در جلسه روز پنجشنبه ۲۶/۴/۹ مجلس شورای ملی تقدیم و بشماره ۷۳۷ چاپ گردیده است مورد رسیدگی قرار داد و با اصلاحاتی بشرح زیر تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون حفظ مدیریت شرکتهای دولتی مشمول قانون گسترش مالکیت واحدهای تولیدی

ماده واحده - مدیریت واحدهای دولتی مشمول قانون گسترش مالکیت واحدهای تولیدی که ۹۹٪ سوپام آنها در اجرای قانون مذکور در دست مردم قرار میگیرد کماکان با دولت خواهد بود.

تبصره ۱ - تعداد مدیران منتخب دولت، نحوه تعیین و عزل آنها حدود اختیارات و وظایف آنها، و نحوه اعمال مدیریت طبق آئین نامه‌ای خواهد بود که بتصویب شورای گسترش مالکیت واحدهای تولیدی میرسد.

تبصره ۲ - در اجرای این قانون قسمت اخیر ماده ۸۸ لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب اسفند ماه ۱۳۴۷ و آن قسمت از مقررات قانون مزبور و سایر قوانینی که با این قانون مغایرت دارد لازم الرعایه نخواهد بود.

مخبر کمیسیون امور اقتصادی و دارائی -

محمد علی ادیب مجلسی

گزارش شور اول از کمیسیون دادگستری بمجلس شورای ملی
کمیسیون دادگستری در جلسه روز شنبه ۳۶/۷/۳ با حضور نمایندگان دولت لایحه حفظ مدیریت شرکتهای دولتی مشمول قانون گسترش مالکیت واحدهای تولیدی را مورد رسیدگی قرار داد و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون امور اقتصادی و دارائی بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دادگستری - حسین اسکندری

رئیس - کلیات لایحه مطرح است، آقای بهار بفرمائید.

بهار - همکاران محترم و نمایندگان محترم دولت در موقعیکه لایحه فروش واحدهای تولیدی در مجلس مطرح بود برای توجیه فروش سهام این واحدهای تولیدی استدلالی که در اینجا بوسیله نمایندگان دولت شد در اجرای واگذاری کار مردم ب مردم این واحدهای تولیدی را بمرغز فروش قرار شد بگذارند و سهامش را ب مردم واگذار کنند و درست بخاطر دارم که مستند فرمایشات و استدلالشان فرمایشات اعلیحضرت شاهنشاه آریامهر بود، دیشب ضمن مطالعه این لایحه، روزنامه اطلاعات را که در روز چهارم آبان بمناسبت زاد روز شاهنشاه فرمایشات ایشان را با ذکر محلی که این فرمایشات را فرموده بودند مطالعه می‌کردم در آنجا مطالب زیادی از فرمایشات ایشان به چشم می‌خورد که تمام مبین واگذاری کار مردم ب مردم است بنده چند مورد از آنها را بریده‌ام، یادداشت کرده و با خود آورده‌ام و می‌خواهم و آنچه بنظرم در مورد این لایحه هست بعرض میرسانم در مجمع دانشجویان در امریکادر تاریخ ۲۵۳۶/۷/۱ فرموده‌اند «در مملکت ما حالا یک بقال و یک وزیر در مقابل قانون یکسانند و وزیر هم اگر جرمی کند مجازات میشود» در پیامی که بمناسبت روز بین المللی تبعیض نژاد در تیرماه ۲۵۳۷

فرموده‌اند «احترام بحقوق افراد سنی است که از زمان کورش کبیر در ایران باقی مانده است» و باز جای دیگر در سلام عید مبعث فرموده‌اند «هر عامل مغایر با عدالت و تساوی را از میان بر میداریم» ولی آنچه منحصرأ مربوط به متن این لایحه میشود اینست که میفرمایند «نظر کلی ما اینست هر کاری را که بتوان بدست مردم داد باید بایشان واگذاریم» و بعد مواردی را ذکر فرموده‌اند بنده می‌خواهم عرض کنم که این فرمایشات قابل تجزیه نیست اگر قرار است که واحدهای تولیدی تا ۹۹ درصد سهامش ب مردم واگذار بشود هیچ دلیلی وجود ندارد که اداره این واحدها بخود آنها واگذار نشود بنده در مورد لایحه قبل که راجع به بانکها بود منتظر بودم بعضی از همکاران بگویند بانکهایی که بدست خود مردم اداره می‌شود، تجربه نشان داده است که موفق ترند مقداری از کارهایی را که بانک صادرات انجام می‌داد و الان هم انجام میدهد انگویی است برای بانک ملی و مدتها مطالعه می‌کرد که چطور بانک صادرات آبیک نفر یا دوفتر یک شعبه را اداره می‌کند و همین الان هم تعداد شعبی که بانک صادرات دارد از بانک ملی بیشتر است و در توفیق بانک صادرات هم بهیچ وجه نمی‌شود حرفی زد نتیجه‌ای که می‌خواهم بگیرم این است که اگر کار مردم به مردم واگذار شود و خودشان در کارشان نظارت و دخالت داشته باشند هیچ تردید در بهتر نتیجه دادنش نمیشود کرد بعلاوه در این لوایح و هر لایحه‌ایکه به مجلس آورده میشود بنظر من بهیچ وجه در فضای رستخیزی امتیازی بهیچ طبقه‌ای نباید داده شود ولو آنکه دولت باشد بخصوص با داشتن یک سهم از صد سهم بنابراین با توجه باینکه این لایحه به عرف و عادت حتی قانون تجارت و مطلقاً که شاهنشاه در موارد مختلف بیان فرموده‌اند و همیشه برای ما حجت بوده است مناصحت در این نیست که مدیریت واحدهای دولتی با یک درصد سهم بدولت واگذار بشود و سایر سهامداران بهیچ وجه به بازی گرفته نشوند. در پیشنهادی که بنده تقدیم کرده‌ام نوشته شده است از شمول قانون تجارت این واحدهای تولیدی را خارج نکنند و بدعتی خلاف آنچه که در گذشته بوده و قانون تجارت ایجاب می‌کند بجا نگذارند.

رئیس - آقای قائمی بفرمائید.

قائمی - همکاران محترم مثل اینکه در لوایحی که امروز شور اولش اینجامطرح بود و گفتگوهایی که انجام گرفت در معنای کلمه دولت و استنباط از کلمه مردم

شاید کمی احتیاج به تفسیر و بررسی پیدا کرده باشد. دولت نماینده جامعه و حافظ حقوق عمومی و در همه این زمینه‌ها مسئول است. از مسئول نمیشود خواست که هم مسئول باشد و هم در ارشاد، اداره، نظارت و در غیرزمینه‌ها مداخله نداشته باشد. صحبت شد که دولت قیم نیست من ضمن احترام بسیاری که برای نظر همه همکاران قائم معتمد که دولت قوامت دارد و ذات دولت ایجاب میکند که قوامت داشته باشد کار مردم به مردم واگذار شدن که حق است و صحیح ولی معنی واگذاری مردم و رها کردن مردم نباید تلقی شود. رهبر ایران زمین میفرمایند کار مردم را به مردم تا آنجا که می‌تواند انجام دهند باید واگذار شود فرمایشی صحیح است و حق است و می‌باید این چنین بشود اما نمی‌فرمایند مردم را بحال خودشان باید واگذاشت و مردم را بجمعی معذور سپرد بنابراین دولت می‌باید وظیفه مسئولیت نمایندگی و قوامت خودش را داشته باشد و باعتباری قوامت خودش را عمل بکند بخصوص در شرایط فعلی اقتصادی مملکت ما، که بعقیده من دولت باید سیاست ارشادی را اعمال بکند نمی‌باید که برکنار باشد و مدیریت به اعداد سهام عرضه بشود. مردم و افراد سهام را می‌خرند اما نتیجه به اصطلاح نقشی که میتواند این واحد اقتصادی در حقوق عمومی داشته باشد مثبت یا منفی، نفیاً و اثباتاً سؤلیت را جامعه از افراد صاحب سهم نمی‌خواهند اگر تالی فاسدی پیدا کرد و اگر در اقتصاد ملی زبانی وارد ساخت سؤلیت آنها را متوجه چه مقامی می‌دانند؟ جز دولت هیچکس، بنابراین سؤلیت را دولت دارد و می‌باید که داشته باشد مگر میشود گفت که دولت این سؤلیت‌ها را بپذیرد و عهده‌دار باشد اما مدیریت را به افراد واگذار کند چون اگر قرارداد سهام عرضه شود آنهم سهامی که در حقیقت متعلق به جامعه است یعنی سهامی که دولت ملکی است مال افراد هیئت دولت که نیست مال جامعه است دولت به نمایندگی جامعه عرضه می‌کند پس به نمایندگی جامعه هم باید نظارت داشته باشد و کنترل و سیاست ارشادی و هدایت و مدیریت را در کف خودش داشته باشد بعقیده من درست همین است که دولت سؤلیت خودش را به شکل داشتن مدیریت اعمال کند و جامعه در یک چنین اعمال رویه‌ای مطمئن تر است بجهت اینکه سرمایه‌گذاری بکند برای اینکه دولت و مدیر را مسؤول می‌شناسد می‌بایست که از دولت سؤلیت بخواهد و دولت که سؤلیت را دارد نگهداری خواهد کرد از حقوق عمومی، بنده با این نظر که به عرض همکاران عزیز و بعرض ساحت مقدس

مجلس شورای ملی رساندم یک پیشنهاد دارم و آن اینکه در حالیکه عرضه سهام در بانکها یا شرکتهای دولتی با کار هائی از این قبیل عرضه میشود دولت مدیریت و نظارت خودش را داشته باشد نه اینکه دولت کاری را که بصورت تجاری مسئولیتش را می‌پذیرد باید در چهارچوب قانون تجارت اعمال نظارت بکند یعنی از آن محدوده قانون تجارت نظارتش خارج نشود و باین پیشنهاد که عرض کردم امیدوارم لایحه مورد تأیید قرار بگیرد عرض دیگری ندارم. (احسن)

رئیس - نظر دیگری در کلیات لایحه نیست؟ (اظهاری نشد) به ورود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانم‌ها و آقایانیکه موافقت خواهند بیکم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد در ماده واحده نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد هائی رسیده قرائت میشود.

(شرح زیرخوانده شد)

پیشنهاد در مورد لایحه قانون حفظ مدیریت شرکتهای دولتی مشمول قانون گسترش مالکیت واحدهای صنعتی مدیریت و انتخاب مدیران شرکت بترتیبی که در قانون تجارت مقرر گردیده انجام گردد، بدیهی است در این صورت احتیاجی بقانون جداگانه ندارد.

باتقدیم احترام - حبیب بهار

ریاست محترم مجلس شورای ملی

احتراماً در مورد لایحه قانون حفظ مدیریت شرکت های دولتی مشمول قانون گسترش مالکیت واحدهای تولیدی موضوع ترتیب چاپ ۷۰۷ نظر براینکه از مفهوم عبارت (لازم الرعایه نبودن قسمت اخیر ماده ۸۸ لایحه قانون اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷ و سایر قوانین و مقررات که با این قانون مغایرت دارد) مشمول عام استفاده میگردد و این قسمت اشاره شده در مورد دیگر نافذ می‌باشد پیشنهاد می‌نمایم در تبصره ۲ لایحه بعد از عبارت و سایر قوانینی که باین قانون مغایرت دارد عبارت (در مورد این لایحه) اضافه شود. با احترام

دکتر محمد رضا عاملی - دکتر حسین طیب

ریاست محترم مجلس شورای ملی

احتراماً در مورد لایحه قانون حفظ مدیریت شرکت‌های دولتی مشمول قانون گسترش مالکیت واحدهای تولیدی ترتیب چاپ ۷۰۷ پیشنهاد می‌نمایم سهام ده هزار ریالی در ضوابط فروش سهام گنجانده شود تا پس اندازهای کوچک مردم امکان مشارکت را

داشته باشند.

با احترام : دکتر محمد رضا عاملی - دکتر حسین طیب

ریاست محترم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینمایم تبصره زیر بعنوان تبصره ۲ به ماده واحده لایحه قانون حفظ مدیریت شرکتهای دولتی مشمول قانون گسترش مالکیت واحدهای تولیدی اضافه شود و تبصره ۲ لایحه بعنوان تبصره ۳ باقی بماند :

تبصره ۲ - در هر واحد دولتی مشمول قانون که بیش از ۵۱٪ سهام آن به مردم فروخته شده باشد حداقل یک نفر از سهامداران با رأی اکثریت سهامداران در هیئت مدیره عضویت خواهد داشت.

باتقدیم احترام - علی اصغر مظهری

رئیس - لایحه و پیشنهادها برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۱۰ - تقدیم سؤال بوسیله آقای نوذر صادقی از وزارت راه و ترابری .

رئیس - آقای نوذر صادقی بفرمایید .

نوذر صادقی - سؤالی است از وزارت راه و ترابری که تقدیم میکنم

رئیس - سؤال بدولت ابلاغ میشود .

۱۱ - بیانات بعد از دستور آقای دکتر درودی .

رئیس - آقای درودی بعنوان بعد از دستور صحبت میکنند بفرمایند .

دکتر درودی - شاهنشاه آریامهر در پیمایی که بمناسبت روز معلم فرستادند ضمن ابراز رضامندی از تلاش پرثمر معلمان فرمودند « منابع سرشار ما دیر یا زود بپایان میرسد و نیروی سازنده ملت ما با ید تا آزمون بدانش و تکنولوژی بسیار پیشرفته‌ای مجهز شده باشد » در اجراء این فرمان ما باید تمهیداتی فراهم کنیم که روز بروز تلاش این عناصر فعال یعنی معلمان بیشتر و بهتر شود تا بتوانند فرزندان ما را برای دسترسی به تکنولوژی مورد نظر شاهنشاه آماده‌تر نمایند (صحیح است) اینک که بودجه سال بعد تهیه نمیشود توجه وزارت آموزش و پرورش را برای نیل باین هدف به دو پیشنهاد اساسی جلب می‌نمایم و امیدوارم برای این دو کار در بودجه سال بعد اولویت ویژه‌ای در نظر بگیرند:

۱ - باشگاه معلمان در شهرستانها : میدانیم طرز تفکر روحیه و انواع علائق معلمان عیناً بشاگردان منتقل میشود عبارت دیگر هیچکس بیشتر از معلم در ساختمان فکری اطفال مؤثر نیست. اگر معلم شاداب، امیدوار و علاقمند بامری باشد شاگردان او نیز دارای همین ویژگیها خواهند شد و

بالعکس از معلم افسرده و ملول و بی‌علاقه شاگردانی بهمین ویژگیها تربیت خواهند شد از سوی دیگر معلم بعلت انجام وظیفه دشوار تدریس بتفریحات سالم و استفاده بیشتر از امکانات نیاز دارد تا بتواند تجدید قوا نموده سرکلاس با روحیه‌ای شاداب و امیدوار حاضر شود. داشتن باشگاهی برای معلمان شهرستانها این امکان را برای آنان فراهم میکند تا ضمن استفاده از تفریحات سالم باشگاه میهمانها و جشنهای خود را نیز در آن باشگاه برگزار نمایند. ضمناً باشگاه را نباید با خانه معلم وابسته بحزب رستاخیز ملت ایران که بمنظور دیگریست اشتباه نمود. ساختن این باشگاه برای معلمان در شهرها که فاقد وسائل تفریحی است که در تهران موجود میباشد باعث تقویت روحیه و رفع خستگی و ایجاد نشاط و امیدواری در معلمان میشود که این احوال عیناً بدانش آموزان منتقل خواهد شد و مردم فرادی ما را افرادی شاداب، با نشاط و امیدوار ببار خواهد آورد .

۲ - خانه سازمانی برای معلمان روستاها : اگر مادر همه روستاها مدرسه داشته باشیم ولی معلم نداشته باشیم کسی با شواد نخواهد شد ولی اگر معلم باشد و مدرسه نباشد معلم میتواند در منزل، در مسجد، در زیر سایه درخت و یا هر جای دیگر بکودکان در سن بدهد از سوی دیگر معلمان بعلت نداشتن امکانات زندگی در روستاها رغبتی بخدمت در روستا نشان نمیدهند ولی خانه سازمانی بویژه اگر تا حدودی تمیز و با اصطلاح لوکس هم باشد معلم را بسکونت در روستاها علاقمند میسازد. بنده هم مثل همه شما با تجمل پرستی شدیداً مخالفم ولی در این مورد تجربه نشان داده است که نتیجه کار غیر قابل تصور میباشد. نه سال پیش شخص خیری در یکی از روستاهای دورافتادیم درمانگاهی ساخت و در کنار این درمانگاه منزل بسیار زیبا ولی کوچک برای پزشک آن درمانگاه بنا نمود. یکی از سهاهیان که قبلاً هیچوجه حاضر نبود از تهران خارج شود در دوران خدمت سهاهیگری مأمور خدمت در آن روستا شد بمنزل مزبور بقدری جنتف توجه و برآورد که همسرش را نیز نزد خود برد و سایر ایان خدمت در آن روستا باقی ماند دو سال پیش که او را در آمریکا دیدم و دوره تخصصی میگذازند میگفت بقدری از دوران خدمت در آن روستا خشنودم که اگر در برگشت بایران در آن روستا امکانی برای استفاده اختصاصی باشد حاضرم باز در همان روستا خدمت تمامم. بدیهی است که مقصود از کلمه لوکس در اینجا همان تمیز است که هزینه زیادی ندارد و غیر از تجملی است که در تهران مورد نظر

میباشد و هزینه گزافی دارد .
 در حال حاضر نسبت معلم به مدرسه در شهر بعکس این نسبت در روستا است بهمین مناسبت در شهرها مدارس چند نوبت و یا باصطلاح چند شیفت تشکیل میشود ولی در روستاها بیش از یک نوبت نیست که آنهم از لحاظ کیفی چندان رضایت بخش نمیشد . اما خانه سازمانی معلم را علاقمند میکنند که در روستا اقامت نماید و وقتی معلم در روستا مقیم و بماندن در آنجا علاقمند شد چون در روستا سرگرمیهای دیگر ندارد نمیتوان بجای یک نوبت چند نوبت از وجود او آنهم با کیفیت بهتری استفاده نمود . لذا با ساختن خانه سازمانی اگر مثل بسیاری از شهرها مثلا مدارس را سه نوبتی کنیم مثل آنستکه هم تعداد مدارس روستاها و هم تعداد معلمان روستاها را سه برابر کرده ایم آنهم با کیفیت بهتر . بویژه اگر برنامه دروس روستائیان متناسب با احتیاجات روستاها شود در اینصورت میتوان در سایر کارهای عمرانی و اجتماعی روستا نیز از وجود معلم استفاده نمود .

لذا با توجه به نتایجی که از خانه سازمانی گرفته میشود هزینه آن در مقابل نتایج حاصله قابل ملاحظه نیست و مسلماً این تناسب بیش از یک برده میباشد .
 با توجه بانچه عرض شد توجه مقامات وزارت آموزش و پرورش را دقیقاً باین دو طرح یعنی ساختن باشگاه معلمان در شهرها برای تمام معلمان شهرستان و خانه سازمانی در روستاها برای معلمان روستاها جلب نمایم و تا اذعان باین مسأله که تعداد مدرسه های ما در حال حاضر متناسب با تعداد دانش آموزان نیست معذک برای این دو طرح نسبت به ساختمان مدارس باید اولویت قائل شد . و استدعا دارم در بودجه ای که تهیه میشود این اولویت را منظور نمایند (احسنت)

۱۲ - ختم جلسه .

رئیس - با اجازه خانمها و آقایان این جلسه را ختم می کنیم تاریخ و دستور جلسه آینده بعداً به اطلاع همکاران محترم خواهد رسید .
 (جلسه ساعت یازده و چهل دقیقه پایان یافت)

رئیس مجلس شورای ملی - عبدالله ریاضی

سؤال آقای نوذر صادقی از وزارت راه و ترابری

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

احتراماً استدعا دارد مقرر فرمایند جناب آقای وزیر محترم راه و ترابری برای پاسخ به سؤال زیر در مجلس شورای ملی حضور یابد و پاسخ لازم را بفرمایند .
 با توجه به تقاضاهای مکرر در مورد ترمیم راه گردنه سائین و گردنه حیران با عنایت به اهمیت وجود این دو گردنه که شاهراه هفت شهر و منطقه اقتصادی شرق آذربایجان بخصوص بیغان میباشد چه اقدامی صورت گرفته است و چه برنامه ای در آینده دارند ؟

با احترام : نوذر صادقی